

SAOPŠTENJE EVROPSKE KOMISIJE O SMJERNICAMA ZA REGIONALNU DRŽAVNU POMOĆ

C(2021) 2594

1. UVOD

1. Komisija može smatrati sljedeće vrste državne pomoći usklađenim sa unutrašnjim tržištem u skladu sa članom 107 stav 3 tačke (a) i (c) Ugovora o funkcionisanju Evropske unije:
 - a) pomoć za unapređenje ekonomskog razvoja područja u kojima je životni standard izuzetno nizak ili u kojima postoji nedovoljna zaposlenost i za unapređenje razvoja regiona iz člana 349 Ugovora; i
 - b) državna pomoć za unapređenje razvoja određenih ekonomskih područja u Evropskoj uniji.¹
 Ove vrste državne pomoći poznate su kao regionalna pomoć.
2. U ovim Smjernicama se utvrđuju uslovi pod kojima se regionalna pomoć može smatrati usklađenom sa unutrašnjim tržištem i utvrđuju kriterijumi za određivanje područja koja ispunjavaju uslove usklađenosti iz člana 107 stav 3 tačke (a) i (c) Ugovora.
3. Primarni cilj kontrole državne pomoći u oblasti regionalne pomoći je da osigura da pomoć za regionalni razvoj i teritorijalnu koheziju² nema pretjerano veliki negativan uticaj na tržišne uslove između država članica³. Na taj način se naročito sprečavaju takmičenja za subvencije do kojih može doći kada države članice pokušavaju da privuku ili zadrže privredna društva u manje razvijenim područjima Unije, a efekti regionalne pomoći na trgovinu i konkurenciju se svode na neophodni minimum.
4. Cilj geografskog razvoja i teritorijalne kohezije razlikuje regionalnu pomoć od drugih oblika pomoći, kao što je pomoć za istraživanje, razvoj i inovacije, zapošljavanje, usavršavanje, energetiku ili zaštitu životne sredine, koje imaju drugačije ciljeve od zajedničkog interesa u skladu sa članom 107 stav 3 Ugovora. U nekim okolnostima se za te druge vrste pomoći mogu dozvoliti veći intenziteti pomoći ako se dodjeljuju privrednim društvima osnovanim u manje razvijenim područjima, zbog posebnih poteškoća sa kojima se suočavaju u tim područjima⁴.
5. Regionalna pomoć može biti efikasna samo ako se koristi umjereno i proporcionalno i ako je usmjerena na najnerazvijenija područja Unije⁵. Konkretno, dozvoljene gornje granice pomoći naročito treba da odražavaju relativnu težinu problema koji utiču na razvoj datih regiona. Prednosti pomoći u smislu razvoja manje razvijenog regiona moraju da budu veće od narušavanja konkurencije i trgovine koje imaju za posljedicu⁶. Značaj koji se pripisuje pozitivnim efektima pomoći može da zavisi od

¹ Područja koja ostvaruju pravo na regionalnu pomoć u skladu sa članom 107 stav 3 tačka (a) Ugovora, i koja se obično navode kao područja „a”, često su u najnepovoljnijem položaju u Evropskoj uniji u smislu ekonomskog razvoja. Područja koja ostvaruju pravo na pomoć u skladu sa članom 107 stav 3 tačka (c) Ugovora, koja se navode kao područja „c”, su takođe u nepovoljnom položaju, ali u manjoj mjeri.

² U skladu sa članom 174 stavovi 1 i 2 Ugovora „U cilju unapređenja svog sveukupnog skladnog razvoja Unija razvija i sprovodi aktivnosti koje vode jačanju njene ekonomske, socijalne i teritorijalne kohezije. Unija naročito nastoji da smanji razlike u stepenu razvoja između različitih regiona i zaostalost regiona u najnepovoljnijem položaju.”

³ Za potrebe ovih Smjernica Komisijino upućivanje na „države članice” uključuje područje Sjeverne Irske kako je ugovoreno u okviru „Protokola o Irskoj/Sjevernoj Irskoj” priloženog Sporazumu o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Evropske unije i Evropske zajednice za atomsku energiju.

⁴ Regionalni dodaci pomoći dodijeljenim u te svrhe stoga se ne smatraju regionalnom pomoći.

⁵ Svaka država članica može da odredi ova područja na mapi regionalne pomoći na osnovu uslova iz Odjeljka 7.

⁶ Vidjeti presudu od 17. septembra 1980, Philip Morris Holland BV / Komisija Evropskih zajednica, predmet 730/79, EU:C:1980:209, tačka 17, i presudu od 14. januara 1997, Španija / Komisija, C-169/95, EU:C:1997:10, tačka 20.

predmetnog odstupanja prema članu 107 stav 3 Ugovora, što znači da se za područja u najnepovoljnijem položaju, a koja su obuhvaćena članom 107 stav 3 tačka (a) može prihvatiti veće narušavanje konkurencije nego za područja iz člana 107 stav 3 tačka (c)⁷. Pored toga, regionalna pomoć može biti efikasna u podsticanju ekonomskog razvoja manje razvijenih područja samo ako se dodjeljuje kako bi se podstakla dodatna ulaganja ili ekonomska aktivnost u tim područjima. U nekim vrlo ograničenim i jasno definisanim slučajevima, prepreke sa kojima se ta područja suočavaju prilikom privlačenja ili održavanja privrednih aktivnosti mogu biti toliko ozbiljne ili trajne da sama pomoć za ulaganja možda neće biti dovoljna da omogući razvoj tih područja. U tom slučaju, regionalna pomoć za ulaganja može se dopuniti regionalnom operativnom pomoći.

6. Komisija je 2019. godine pokrenula evaluaciju okvira za regionalnu pomoć kako bi utvrdila jesu li smjernice za regionalnu državnu pomoć i dalje primjerene svojoj svrsi. Rezultati⁸ su pokazali da pravila u načelu dobro funkcionišu, ali su potrebna određena poboljšanja kako bi se uzela u obzir ekonomska kretanja. Osim toga, pri procjeni efekta regionalne pomoći Komisija može da uzme u obzir „Evropski zeleni plan”⁹, „novu industrijsku strategiju za Evropu”¹⁰ i „izgradnju digitalne budućnosti Evrope”¹¹, zbog čega su potrebne određene izmjene pravila. Trenutno se u tom kontekstu sprovodi revizija i drugih pravila o državnoj pomoći, a Komisija posebnu pažnju posvećuje oblasti primjene pojedinih tematskih smjernica i mogućnostima kombinovanja različitih vrsta pomoći za isto ulaganje. Na primjer, pomoć za početna ulaganja za nove ekološki prihvatljive tehnologije koje doprinose dekarbonizaciji proizvodnih procesa u industriji, uključujući energetske intenzivne grane industrije kao što je čelik, može se, u zavisnosti od njenih karakteristika, ocijeniti na osnovu pravila o državnoj pomoći za istraživanje, razvoj i inovacije ili za zaštitu životne sredine i energetiku. Regionalna pomoć se može kombinovati i sa drugim vrstama pomoći. Na primjer, regionalna pomoć se može u okviru određenog projekta ulaganja kombinovati sa pomoći u skladu sa pravilima o državnoj pomoći za zaštitu životne sredine i energetiku ako se tim projektom istovremeno olakšava razvoj nerazvijenog područja i povećava nivo zaštite životne sredine tako da su ulaganje ili njegov dio prihvatljivi za pomoć na osnovu jednih i drugih tematskih pravila i usklađeni su sa odredbama obje grupe pravila. Na taj način države članice mogu na optimalan način da podstiču ostvarivanje oba cilja i da istovremeno izbjegnu pretjerane naknade. Komisija je takođe uključila posebne odredbe u ove Smjernice kako bi olakšala pomoć u kontekstu Fonda za pravednu tranziciju (FPT) u skladu sa načelama kohezije. FPT je jedan od stubova mehanizma za pravednu tranziciju koji se sprovodi u okviru kohezivne politike¹² kako bi se doprinijelo otklanjanju socijalnih, ekonomskih i ekoloških posljedica koje bi mogle nastati u kontekstu ostvarivanja ambicioznog cilja tranzicije prema klimatski neutralnoj Uniji do 2050. Cilj FPT-a je ublažavanje negativnih efekata klimatske tranzicije pružanjem pomoći najugroženijim područjima i radnicima i pospješivanje uravnotežene socio-ekonomske tranzicije.
7. U kontekstu ekonomskih poremećaja uzrokovanih pandemijom bolesti COVID-19 Komisija je uspostavila preciznije usmjerene instrumente, kao što je Privremeni okvir za mjere državne pomoći¹³. Pandemija može u nekim područjima imati dugotrajnije posljedice nego u drugima. U ovom trenutku se još ne mogu predvidjeti njene posljedice u srednjoročnom i dugoročnom periodu, niti se mogu utvrditi područja koja će biti posebno pogođena. Komisija stoga planira da 2023. godine sprovede

⁷ Vidjeti presudu od 12. decembra 1996, AUFFASS i AKT / Komisija T-380/94, EU:T:1996:195, tačka 54.

⁸ Vidjeti radni dokument službi Komisije o rezultatima provjere primjerenosti od 30. oktobra 2020. – SWD(2020) 257 final.

⁹ Saopštenje Komisije Evropskom parlamentu, Evropskom savjetu, Savjetu, Evropskom ekonomskom i socijalnom odboru i Odboru regiona od 11. decembra 2019. – COM(2019) 640 final.

¹⁰ Saopštenje Komisije Evropskom parlamentu, Evropskom savjetu, Savjetu, Evropskom ekonomskom i socijalnom odboru i Odboru regiona od 10. marta 2020. – COM(2020) 102 final.

¹¹ Saopštenje Komisije Evropskom parlamentu, Savjetu, Evropskom ekonomskom i socijalnom odboru i Odboru regiona od 19. marta 2020. – COM(2020) 67 final.

¹² Predlog Regulative Evropskog parlamenta i Savjeta o uspostavljanju Fonda za pravičnu tranziciju, COM(2020) 22 final.

¹³ SL C 91I, 20.3.2020, str. 1–9.

srednjeročni pregled mapa regionalne pomoći uzimajući u obzir najnovije dostupne statističke podatke.

2. PODRUČJE PRIMJENE I ZNAČENJE IZRAZA

2.1. Područje primjene regionalne pomoći

9. Uslovi usklađenosti utvrđeni u ovim Smjernicama se primjenjuju kako na šeme regionalne pomoći koje se prijavljuju, tako i na individualne pomoći koje je potrebno prijaviti.
10. Ovim Smjernicama nije obuhvaćena državna pomoć za sektor čelika¹⁴, lignita¹⁵ i uglja¹⁶.
11. Komisija će načela utvrđene u ovim Smjernicama primjenjivati na regionalnu pomoć u svim ostalim sektorima privredne djelatnosti, osim u sektorima na koje se primjenjuju posebna pravila o državnoj pomoći, posebno u ribarstvu i akvakulturi¹⁷, poljoprivredi¹⁸, saobraćaju¹⁹, širokopojasnoj mreži²⁰ i energetici²¹, osim ako se državna pomoć u tim sektorima dodjeljuje u okviru šema horizontalnih regionalnih operativnih pomoći.
12. Komisija će načela utvrđene u ovim Smjernicama primjenjivati na preradu poljoprivrednih proizvoda u nepoljoprivredne proizvode i njihovo stavljanje u promet i na mjere pomoći kojima se podržavaju djelatnosti koje nijesu obuhvaćene područjem primjene člana 42 Ugovora, ali se sufinansiraju iz Evropskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR)²² ili su odobreni kao dodatno nacionalno finansiranje uz takve sufinansirane mjere, osim ako je sektorskim pravilima drugačije određeno.
13. Regionalna ograničenja u smislu ulaganja ili održavanja privredne djelatnosti u manje razvijenim područjima manje utiču na velika privredna društva nego na mala i srednja privredna društva (MSP – ovi). Prvo, velika privredna društva mogu lakše da prikupe kapital i da se zaduže na globalnim tržištima pa su u manjoj mjeri ograničena slabijom ponudom finansijskih usluga u manje razvijenim područjima. Drugo, ulaganja velikih privrednih društava mogu da proizvedu ekonomiju obima koja smanjuje početne troškove specifične za lokaciju i u velikoj mjeri nijesu vezana za područje u kojem se vrši ulaganje. Treće, velika privredna društva koja planiraju ulaganja obično imaju značajnu pregovaračku moć u pregovorima sa javnim organima što može dovesti do dodjeljivanja pomoći koja nije potrebna

¹⁴ Kako je definisano u Prilogu VI.

¹⁵ „Lignit” znači niskorazredni C ili ortolignit i niskorazredni B ili metalignit kako je definisano međunarodnim sistemom kodifikacije uglja koji je utvrdila Ekonomska komisija Ujedinjenih nacija za Evropu.

¹⁶ „Ugalj” znači visokokvalitetni, srednjekvalitetni i niskokvalitetni ugalj kategorije A i B kako je definisano međunarodnim sistemom kodifikacije uglja koji je utvrdila Ekonomska komisija Ujedinjenih nacija za Evropu i koji je objašnjen u Odluci Savjeta od 10. decembra 2010. o državnoj pomoći za zatvaranje nekonkurentnih rudnika uglja (SL L 336, 21.12.2010, str. 24–29.).

¹⁷ U skladu s Regulativom (EU) br. 1379/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta od 11. decembra 2013. o zajedničkom uređenju tržišta proizvodima ribarstva i akvakulture, izmjeni Regulativa Savjeta (EZ) br. 1184/2006 i (EZ) br. 1224/2009 i stavljanju van snage Regulative Savjeta (EZ) br. 104/2000 (SL L 354, 28.12.2013, str. 1.)

¹⁸ Na državnu pomoć za primarnu proizvodnju, preradu i stavljanje na tržište poljoprivrednih proizvoda čiji su rezultat poljoprivredni proizvodi iz Priloga I Ugovora i za šumarstvo primjenjuju se pravila utvrđena u Smjernicama za državnu pomoć poljoprivrednom sektoru (SL C 204, 1.7.2014, str. 1–97.).

¹⁹ Saobraćaj znači prevoz putnika u vazdušnom, pomorskom, drumskom i željezničkom saobraćaju ili unutrašnjim plovnicama ili usluge prevoza tereta za najam ili naknadu. Saobraćajna infrastruktura obuhvaćena posebnim smjernicama, kao što su aerodromi, je takođe isključena iz ovih Smjernica (vidjeti Saopštenje Komisije – Smjernice o državnoj pomoći aerodromima i avio – prevoznicima, SL C 99, 4.4.2014, str. 3.).

²⁰ Smjernice Unije za primjenu pravila o državnoj pomoći u odnosu na brzi razvoj širokopojasnih mreža (SL C 25, 26.1.2013, str. 1.).

²¹ Komisija će ocjenjivati usklađenost državne pomoći sa energetskektorom na temelju Smjernica o državnoj pomoći za zaštitu životne sredine i energetiku za period 2014–2020. (SL C 200, 28.6.2014, str. 1–55.).

²² U skladu sa Regulativom (EU) br. 1305/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta od 17. decembra 2013. o pomoći za ruralni razvoj iz Evropskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), SL L 347, 20.12.2013.

ili opravdana. Na kraju, velika privredna društva češće imaju značajnu ulogu na predmetnom tržištu i shodno tome ulaganje za koje se dodjeljuje pomoć može da naruši konkurenciju i trgovinu na unutrašnjem tržištu.

14. S obzirom na to da regionalna pomoć za ulaganja velikim privrednim društvima vjerovatno neće imati podsticajni efekat, ne može se smatrati usklađenom sa unutrašnjim tržištem u skladu sa članom 107 stav 3 tačka (c) Ugovora, osim ako se dodjeljuje za početna ulaganja kojima se pokreću nove privredne djelatnosti na tim područjima „c” u skladu sa kriterijumima utvrđenim u ovim Smjernicama.

Međutim, u područjima koja su najteže pogođena klimatskom tranzicijom, strukturne prednosti koje su dostupne velikim privrednim društvima možda neće biti dovoljne da se postigne nivo ulaganja neophodan da se osigura uravnotežena socio-ekonomska tranzicija i ponudi dovoljno mogućnosti zapošljavanja da se kompenzuju gubici radnih mjesta nastali zbog obustave privrednih djelatnosti podstaknute tranzicijom. Stoga se, odstupajući²³ od prve rečenice ove tačke, i regionalna pomoć za velika privredna društva može smatrati usklađenom sa unutrašnjim tržištem u skladu sa kriterijumima iz ovih Smjernica ako se dodjeljuju za diverzifikaciju proizvodnje poslovne jedinice na proizvode koje prije nije proizvodila ili za osnovnu promjenu sveukupnog proizvodnog procesa proizvoda na koje se odnosi ulaganje u poslovnu jedinicu, pod uslovom: 1. da se odnose na početno ulaganje na području utvrđenom za sufinansiranu pomoć iz FPT – u koje se nalazi u području „c” čiji je BDP po stanovniku manji od 100 % prosjeka za EU-27; 2. da su ulaganje i korisnik identifikovani za pomoć u teritorijalnom planu države članice za pravednu tranziciju²⁴ koji je odobrila Komisija; i 3. da je državna pomoć za ulaganje pokrivena iz FPT – u u maksimalnom dozvoljenom iznosu.

15. Regionalna pomoć namijenjena smanjenju tekućih rashoda privrednog društva predstavlja operativnu pomoć. Operativna pomoć se može smatrati usklađenom samo ako se može dokazati da je neophodna za razvoj područja, na primjer ako za cilj ima smanjenje određene posebne poteškoće sa kojom se suočavaju mala i srednja privredna društva (MSP) na područjima koja su u najnepovoljnijem položaju (u skladu sa članom 107 stav 3 tačka (a) Ugovora), ili ako se njome nadoknađuju dodatni troškovi obavljanja privredne djelatnosti u najudaljenijim regionima ili ako se njome sprečava ili smanjuje pad broja stanovnika u rijetko i veoma rijetko naseljenim područjima.
16. Ovim Smjernicama nije obuhvaćena operativna pomoć koja se dodjeljuje privrednim društvima čija glavna djelatnost spada u sektor K, „Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja”, statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti NACE Revizija 2²⁵ ili privrednim društvima koja obavljaju djelatnosti unutar grupe i čija glavna djelatnost spada u grupu 70.10. „Upravljanje privrednim subjektom” ili 70.22. „Konsultantske aktivnosti u vezi sa poslovanjem i ostalim upravljanjem” klasifikacije NACE Revizija 2.
17. Regionalna pomoć se ne može dodijeliti privrednim društvima u poteškoćama, kako su za potrebe ovih Smjernica definisani u Smjernicama o državnoj pomoći za sanaciju i restrukturiranje nefinansijskih privrednih društava u poteškoćama²⁶.
18. Prilikom ocjenjivanja regionalne pomoći koja se dodjeljuje privrednom društvu koje nije izvršilo nalog

²³ Ovo odstupanje će se primjenjivati samo ako se donese regulativa u skladu sa predlogom Komisije iz bilješke 12. i biće privremeno i ograničeno na period trajanja FPT-u.

²⁴ U teritorijalnom planu za pravednu tranziciju treba dokazati da su ulaganja u ta privredna društva neophodna kako bi se nadoknadio gubitak radnih mjesta zbog tranzicije koji se ne može nadoknaditi otvaranjem radnih mjesta u MSP - ima.

²⁵ Regulativa (EZ) br. 1893/2006 Evropskog parlamenta i Savjeta od 20. decembra 2006. o utvrđivanju statističke klasifikacije privrednih djelatnosti NACE Revizija 2 i izmjeni Regulative Savjeta (EEZ) br. 3037/90 kao i određenih regulativa EZ o posebnim statističkim domenima (SL L 393, 30.12.2006, str. 1.).

²⁶ Smjernice o državnoj pomoći za sanaciju i restrukturiranje nefinansijskih privrednih društava u poteškoćama, SL C 249, 31.7.2014, str.1–28. Kako je objašnjeno u tački 23. tih smjernica, budući da je ugrožen njegov opstanak, privredno društvo u poteškoćama se ne može smatrati odgovarajućim instrumentom za promovisanje drugih ciljeva javne politike sve dok se ne osigura njegova održivost.

za povraćaj na osnovu prethodne odluke Komisije kojom je određena pomoć proglašena nezakonitom i neusklađenom sa unutrašnjim tržištem Komisija će uzeti u obzir iznos pomoći koji još nije vraćen²⁷.

2.2. Značenje izraza

19. Za potrebe ovih Smjernica, upotrebljavaju se sljedeća značenja izraza:

- 1) „područja „a” su područja označena na mapi regionalne pomoći u skladu sa članom 107 stav 3 tačka (a) Ugovora, a „područja „c” su područja označena na mapi regionalne pomoći u skladu sa članom 107 stav 3 tačka (c) Ugovora;
- 2) „*ad hoc* pomoć” je pomoć koja nije dodijeljena na osnovu šeme;
- 3) „usklađeni iznos pomoći” je maksimalni dozvoljeni iznos pomoći za velike investicione projekte izračunat prema sljedećoj formuli:
3.1. usklađeni iznos pomoći = $R \times (A + 0,50 \times B + 0,34 \times C)$;
3.2. gdje je R maksimalni intenzitet pomoći koji se primjenjuje u datom području, izuzev uvećanog intenziteta pomoći za MSP-a, A je dio opravdanih troškova koji odgovara iznosu od 50 miliona EUR, B je dio opravdanih troškova između 50 miliona EUR i 100 miliona EUR, a C je dio opravdanih troškova iznad 100 miliona EUR;
- 4) „intenzitet pomoći” je bruto ekvivalent bespovratnih sredstava izražen kao postotak opravdanih troškova;
- 5) „nerazvijeno područje” je područje „a” ili područje „c”;
- 6) „završetak ulaganja” je trenutak u kojem nacionalna tijela smatraju da je ulaganje završeno ili tri godine nakon početka radova, u zavisnosti od toga šta prije nastupi;
- 7) „datum dodjeljivanja pomoći” je datum kada je korisnik pomoći stekao zakonsko pravo na primanje pomoći na osnovu važećih nacionalnih propisa;
- 8) „EU-27” označava svih 27 država članica (bez Sjeverne Irske);
- 9) „plan evaluacije” je dokument koji obuhvata jedan ili više šema pomoći, a sadrži najmanje sljedeće minimalne aspekte: ciljeve koji će se evaluirati, evaluaciona pitanja, indikatore rezultata, predviđenu metodu za sprovođenje evaluacije, zahtjeve u pogledu prikupljanja podataka, predloženi vremenski okvir evaluacije, uključujući datum podnošenja privremenog i završnog izvještaja o evaluaciji, opis nezavisnog tijelakoje će sprovesti evaluaciju ili kriterijume koji će se primjenjivati za njegov izbor i načine na koje će evaluacija biti javno dostupna;
- 10) „bruto ekvivalent pomoći” označava diskontovani iznos pomoći ekvivalentan onom koji bi iznosio da je korisniku pomoć dodijeljena u obliku bespovratnog sredstva, prije poreza ili drugih naknada, izračunata u trenutku dodjele pomoći ili u trenutku prijave pomoći Komisiji, u zavisnosti od toga šta prije nastupi, na osnovu referentne kamatne stope koja je važeća na taj datum;
- 11) „šema horizontalne regionalne operativne pomoći” je akt na osnovu kojeg se individualna operativna pomoć može dodijeliti privrednim društvima koja su definisana u aktuna uopšten i apstraktan način bez dodatnih mjera sprovođenja; Za potrebe ove definicije šema sektorske pomoći ne može se smatrati šemom horizontalne regionalne operativne pomoći;
- 12) „individualna pomoć” je *ad hoc* pomoć ili pomoć dodijeljena pojedinačnim korisnicima na osnovu šeme pomoći;
- 13) „početno ulaganje” je:
 - a) ulaganje u materijalnu i nematerijalnu imovinu u vezi sa:

²⁷ Vidjeti presudu od 13. septembra 1995, TWD Textilwerke Deggendorf GmbH / Komisija Evropskih zajednica, spojeni predmeti T-244/93 i T-486/93, EU:T:1995:160, tačka 56.

- osnivanjem nove poslovne jedinice,
 - proširenjem kapaciteta postojeće poslovne jedinice,
 - diverzifikacijom proizvodnje poslovne jedinice na proizvode²⁸ koji se prethodno nijesu proizvodili, ili
 - bitnom promjenom cjelokupnog proizvodnog procesa postojeće poslovne jedinice; ili
- b) sticanje imovine koja pripada poslovnoj jedinici koja je zatvorena ili bi bila zatvorena da nije kupljena. Samo sticanje akcija u privrednom društvu ne smatra se početnim ulaganjem. Zamjensko ulaganje, dakle, ne predstavlja početno ulaganje.
- 14) „početno ulaganje kojim se pokreće nova privredna djelatnost“ je:
- a) ulaganje u materijalnu i nematerijalnu imovinu u vezi sa:
 - osnivanjem nove poslovne jedinice, ili
 - diverzifikacijom djelatnosti poslovne jedinice pod uslovom da nova djelatnost nije ista ili slična djelatnosti koja se prethodno obavljala u poslovnoj jedinici; ili
 - b) sticanje imovine koja pripada poslovnoj jedinici koja se zatvorila ili bi bila zatvorena da nije kupljena, pod uslovom da nova djelatnost koja će se obavljati upotrebom stečene imovine nije ista ili slična djelatnosti koja se obavljala u poslovnoj jedinici prije sticanja; Samo sticanje akcija u privrednom društvu ne smatra se početnim ulaganjem kojim se pokreće nova privredna djelatnost.
- 15) „nematerijalna imovina“ je imovina koja nema fizički ili finansijski oblik, na primjer patenti, licence, znanje i iskustvo ili druga vrsta intelektualnog vlasništva;
- 16) „otvaranje radnih mjesta“ je neto povećanje broja zaposlenih u datoj poslovnoj jedinici u odnosu na prosjek tokom prethodnih 12 mjeseci, nakon što se od broja otvorenih radnih mjesta oduzmu sva radna mjesta izgubljena u navedenom periodu, izraženo u godišnjim jedinicama rada;
- 17) „velika privredna društva“ su privredna društva koja ne ispunjavaju uslove za MSP-a u skladu sa tačkom 28;
- 18) „veliki investicioni projekat“ je početno ulaganje čiji su opravdani troškovi veći od 50 miliona EUR;
- 19) „maksimalni intenzitet pomoći“ je intenzitet pomoći prikazan na mapi regionalne pomoći iz pododjeljka 7.4., uključujući povećani intenzitet pomoći za MSP-a;
- 20) „broj zaposlenih“ je broj godišnjih jedinica rada, odnosno broj lica zaposlenih sa punim radnim vremenom u jednoj godini; pri čemu se lica sa nepunim radnim vremenom ili sezonski radnici računaju kao djelovi godišnjih jedinica rada;
- 21) „najudaljeniji regioni“ su regioni iz člana 349 Ugovora²⁹;
- 22) „operativna pomoć“ je pomoć koja za cilj ima smanjenje tekućih rashoda privrednog društva, uključujući kategorije kao što su troškovi zaposlenih, materijala, ugovorenih usluga, saopštenja, energije, održavanja, zakupnina i administracije, ali isključujući troškove amortizacije i troškove finansiranja ako su oni uključeni u opravdane troškove pri dodjeli regionalne pomoći za ulaganje;
- 23) „mapa regionalne pomoći“ je lista područja koja je država članica odredila u skladu sa uslovima iz ovih Smjernica, koju je odobrila Komisija;
- 24) „premještanje“ je prenos iste ili slične djelatnosti ili njenog dijela sa poslovne jedinice jedne ugovorne strane Ugovora o Evropskom Ekonomskom Prostoru (EEP) (početna poslovna jedinica)

²⁸ Pojam proizvoda obuhvata i usluge u kontekstu ovih Smjernica.

²⁹ Trenutno: Gvadelupe, Francuska Gvajana, Martinik, Majot, Reunion, Sveti Martin, Azorska ostrva, Madeira i Kanarska ostrva (SL C 202, 7.6.2016, str. 195.). Sveti Martin nije uključen u NUTS 2021.

na poslovnu jedinicu u kojoj je ulaganje odobreno u drugoj ugovornoj strani Ugovora o EEP-u (poslovna jedinica kojoj je pomoć dodijeljena). Prenos postoji ako proizvod u početnoj poslovnoj jedinici i u poslovnoj jedinici kojoj je dodijeljena pomoć služi barem dijelom istoj namjeni i ispunjava zahtjeve ili potrebe iste vrste korisnika, a radna mjesta se gube u istoj ili sličnoj djelatnosti u jednoj od početnih poslovnih jedinica korisnika pomoći u EEP-u;

- 25) „ista ili slična djelatnost” je djelatnost koja spada u istu grupu (četvorocifreni numerički kod) statističke klasifikacije privrednih djelatnosti NACE Rev. 2;
- 26) „šema sektorske pomoći” je šema kojom su obuhvaćene djelatnosti razvrstane u manje od pet klasa (četvorocifreni numerički kod) statističke klasifikacije privrednih djelatnosti NACE Rev. 2;
- 27) „individualni investicioni projekat” je svako početno ulaganje povezano sa istom ili sličnom djelatnošću koje je započeo korisnik pomoći na nivou grupe u periodu od tri godine od datuma početka radova na drugom ulaganju za koje je dodijeljena pomoć u istom regionu na nivou NUTS 3³⁰;
- 28) „mala i srednja privredna društva” su privredna društva koja ispunjavaju uslove iz Preporuke Komisije od 6. maja 2003. godine o definiciji mikro, malih i srednjih privrednih društava³¹;
- 29) „početak radova” je početak građevinskih radova povezanih sa ulaganjem ili prva pravno obavezujuća obaveza da se naruči oprema ili bilo koja druga obaveza zbog koje ulaganje nije moguće opozvati, u zavisnosti od toga šta prije nastupi. Kupovina zemljišta i pripremni radovi, kao što je pribavljanje dozvola i obavljanje prethodnih studija izvodljivosti se ne smatraju početkom radova. U slučaju preuzimanja „početak radova” je datum sticanja imovine koja je neposredno povezana sa stečenom poslovnom jedinicom;
- 30) „rijetko naseljena područja” su područja koja je označila predmetna država članica u skladu sa tačkom 169;
- 31) „materijalna imovina” je imovina kao što su zemljišta, zgrade, postrojenja, mehanizacija i oprema;
- 32) „veoma rijetko naseljena područja” su regioni na nivou NUTS 2 sa manje od osam stanovnika po kvadratnom kilometru ili dijelovi regiona na nivou NUTS 2 koje je označila predmetna država članica u skladu sa tačkom 169;
- 33) „troškovi zarada” označavaju ukupni iznos koji korisnik pomoći stvarno treba da plati u vezi sa predmetnim zaposlenjem, koji obuhvata bruto zarade prije plaćanja poreza i obaveznih doprinosa, kao što su doprinosi za socijalno osiguranje i troškovi dječije i roditeljske njege u određenom vremenskom periodu.

3. REGIONALNA POMOĆ KOJU TREBA PRIJAVITI

20. U načelu, države članice moraju da prijave regionalnu pomoć u skladu sa članom 108 stav 3 Ugovora, izuzev mjera koje ispunjavaju uslove koji su utvrđeni Regulativom o opštem grupnom izuzeću koju je Komisija usvojila u skladu sa članom 1 Regulative Savjeta (EU) 2015/1588³².

³⁰ Regulativa (EZ) br. 1059/2003 Evropskog parlamenta i Savjeta o uspostavljanju zajedničkog razvrstavanja prostornih jedinica za statistiku (NUTS) kako je izmijenjena Delegiranim regulativom Komisije 2019/1755 od 8. avgusta 2019. (SL L 270, 24.10.2019.). Podaci koji se koriste u ovim Smjernicama se zasnivaju na toj nomenklaturi NUTS 2021.

³¹ Preporuka Komisije od 6. maja 2003. o definiciji mikro, malih i srednjih privrednih društava (SL L 124, 20.5.2003, str. 36.).

³² Regulativa Savjeta (EU) 2015/1588 od 13. jula 2015. o primjeni članova 107 i 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije na određene kategorije horizontalne državne pomoći (SL L 248, 24.9.2015, str. 1.).

21. Komisija će primjenjivati ove Smjernice na prijavljene šeme državne pomoći i individualnu pomoć.
22. Individualna pomoć odobrena u okviru prijavljene šeme ostaje predmet obaveze prijavljivanja u skladu sa članom 108 stav 3 Ugovora, ako pomoć iz svih izvora pređe prag za prijavljivanje utvrđen u Regulativi o opštem grupnom izuzeću³³ („General Block Exemption Regulation - GBER“) za regionalnu pomoć za ulaganje.
23. Individualna pomoć koja se dodjeljuje u okviru prijavljene šeme mora se prijaviti u skladu sa članom 108 stav 3 Ugovora, osim u sljedećim slučajevima:
 - a) ako je korisnik potvrdio da u periodu od dvije godine prije podnošenja zahtjeva za pomoć nije obavio premještanje u poslovnu jedinicu u kojoj će se sprovesti početno ulaganje za koje se dodjeljuje pomoć; i
 - b) ako se korisnik obavezao da neće obaviti takvo premještanje tokom perioda od dvije godine nakon završetka početnog ulaganja.

4. OPRAVDANI TROŠKOVI

4.1. Pomoć za ulaganje

24. Opravdani troškovi su sljedeći:
 - 1) troškovi ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu; ili
 - 2) procijenjeni troškovi zarada koji proizilaze iz otvaranja radnih mjesta zbog početnog ulaganja, izračunati na period od dvije godine; ili
 - 3) kombinacija dijela troškova iz podtačaka 1 i 2, pod uslovom da ne prelazi iznos iz podtačke 1 ili 2 u zavisnosti od toga koji je veći.
25. Ako se opravdani troškovi utvrđuju na osnovu troškova ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu, opravdani su samo troškovi imovine koji su dio početnog ulaganja u poslovnu jedinicu korisnika pomoći koja se nalazi na ciljanom nerazvijenom području.
26. Odstupajući od uslova nevedenih u tački 25, alati dobavljača³⁴ mogu se uključiti u opravdane troškove privrednog društva koje ih je nabavilo (ili proizvelo) ako se koriste tokom cjelokupnog minimalnog perioda održavanja od pet godina za velika privredna društva, ili tri godine za MSP-a, za postupak obrade ili sklapanja koji obavlja korisnik pomoći i koji je direktno povezan sa proizvodnim procesom zasnovanim na početnom ulaganju korisnika pomoći. Ovo odstupanje se primjenjuje pod uslovom da se poslovna jedinica dobavljača nalazi u nerazvijenom području, da dobavljač sam ne prima regionalnu pomoć za ulaganje ili pomoć za ulaganje za MSP-a u skladu sa članom 17 GBER-a za predmetne alate i da intenzitet pomoći ne prelezi relevantni maksimalni intenzitet pomoći koji se primjenjuje na lokaciju poslovne jedinice dobavljača. Svako prilagođavanje intenziteta pomoći za velike investicione projekte takođe se primjenjuje i na pomoć izračunatu za troškove alata dobavljača, za koje se smatra da čine dio ukupnih investicionih troškova početnog ulaganja.

³³ Regulativa Komisije (EU) br. 651/2014 od 17. juna 2014. o ocjenjivanju određenih kategorija pomoći koje su usklađene sa unutrašnjim tržištem u primjeni članova 107 i 108 Ugovora (SL L 187, 26.6.2014, str. 1.).

³⁴ Alati dobavljača su mehanizacija, alati ili oprema i povezani softver koje je nabavilo (ili samo proizvelo) privredno društvo (na nivou grupe), a koji nijesu namijenjeni za upotrebu u vlastitim prostorima (na nivou grupe), već se stavljaju na raspolaganje izabranim dobavljačima za proizvodnju proizvoda koji se proizvode u dobavljačevim prostorijama i koji će se koristiti kao međuproizvodi za proizvodni proces privrednog društva. Alati dobavljača ostaju vlasništvo privrednog društva koje ih je kupilo, ali se stavljaju na raspolaganje dobavljaču za obavljanje zadataka i pod uslovima koji su definisani u ugovoru o nabavci ili sličnom sporazumu. Povezani su sa strogo definisanim postupcima obrade ili sklapanja koji se obavljaju u prostoru ili prostorijama privrednog društva (na nivou grupe) i mogu da podliježu obavezi vraćanja vlasniku nakon izvršenja narudžbe ili po isteku ili raskidu okvirnog ugovora.

4.1.1. *Opravdani troškovi izračunati na osnovu troškova ulaganja*

27. Stečena imovina mora biti nova, osim za mala i srednja privredna društva ili u sličaju sticanja poslovne jedinice³⁵.
28. Za mala i srednja privredna društva opravdanim troškovima može se smatrati i do 50 % troškova pripremnih studija ili konsultantskih troškova povezanih sa ulaganjem.
29. Kod pomoći dodijeljene za temeljnu promjenu u proizvodnom procesu, opravdani troškovi moraju da budu veći od amortizacije imovine koja je povezana sa djelatnošću koju treba modernizovati, u prethodne tri fiskalne godine.
30. Kod pomoći dodijeljene za diverzifikaciju postojeće poslovne jedinice, opravdani troškovi moraju za najmanje 200 % da budu veći od knjigovodstvene vrijednosti imovine koja se ponovo upotrebljava, koja je bila evidentirana u fiskalnoj godini prije početka radova.
31. Troškovi povezani sa zakupom materijalne imovine mogu se uzeti u obzir pod sljedećim uslovima:
 - 1) za zemljišta i zgrade, zakup se mora nastaviti najmanje pet godina nakon očekivanog datuma završetka ulaganja za velika privredna društva i tri godine za mala i srednja privredna društva;
 - 2) za postrojenja ili mehanizaciju, zakup mora biti u formi finansijskog lizinga i mora sadržati obavezu korisnika pomoći da po isteku perioda zakupa kupi tu imovinu.
32. U slučaju početnog ulaganja iz tačke 19 podtačke 13 podpodtačke (b) ili tačke 19 podtačke 14 podpodtačke (b), načelno treba uzeti u obzir samo troškove kupovine imovine od trećih lica koja nijesu povezana sa kupcem. Međutim, ako mala privredna društva preuzme član porodice prvobitnog vlasnika ili zaposleni, ne primjenjuje se uslov kupovine imovine od trećeg lica koje nije povezano sa kupcem. Transakcija se mora izvršiti pod tržišnim uslovima. Ukoliko sticanje imovine poslovne jedinice prati dodatno ulaganje koje ispunjava uslove za regionalnu pomoć, opravdane troškove tog dodatnog ulaganja treba dodati troškovima sticanja imovine poslovne jedinice.
33. Kod velikih privrednih društava troškovi nematerijalne imovine su opravdani samo do 50 % ukupnih opravdanih troškova ulaganja za početno ulaganje. Kod malih i srednjih privrednih društava opravdano je 100 % troškova nematerijalne imovine.
34. Nematerijalna imovina koja se može uzeti u obzir za izračunavanje troškova ulaganja mora ostati vezana za predmetno područje i ne smije se vršiti transfer iste u druge regione. U tu svrhu nematerijalna imovina mora da ispunjava sljedeće uslove:
 - 1) mora se koristiti isključivo u poslovnoj jedinici koja prima pomoć;
 - 2) mora biti takva da se može amortizovati;
 - 3) mora biti kupljena pod tržišnim uslovima od trećih lica koja nijesu povezana sa kupcem;
 - 4) mora biti uključena u imovinu privrednog društva koje prima pomoć i mora najmanje pet godina ostati vezana za projekat za koji se pomoć dodjeljuje (tri godine za mala i srednja privredna društva).

4.1.2. *Opravdani troškovi izračunati na osnovu troškova zarada*

35. Regionalna pomoć se može izračunati i na osnovu procijenjenih troškova zarada koji nastaju otvaranjem radnih mjesta kao posljedica početnog ulaganja. Pomoć može da nadokandi samo troškove zarada koje se odnose na otvaranje novih radnih mjesta, izračunate za period od dvije godine, a intenzitet pomoći koji se tako dobije ne smije da bude veći od intenziteta pomoći koji se primjenjuje u području o kojem je riječ.
36. Ako se opravdani troškovi izračunavaju na osnovu procijenjenih troškova zarada kako je navedeno u

³⁵ Definisano u tački 19 podtačke 13 i 14.

tački 35, moraju biti ispunjeni sljedeći uslovi:

- 1) projekat ulaganja mora dovesti do otvaranja radnih mjesta;
- 2) svako radno mjesto mora biti popunjeno u roku od tri godine od završetka ulaganja;
- 3) svako radno mjesto koje je otvoreno zahvaljujući ulaganju mora se zadržati napredmetnom području najmanje pet godina od datuma kad je radno mjesto prvi put popunjeno ili, u slučaju malih i privrednih društava, tri godine.

4.2. Operativna pomoć

37. Opravdani troškovi za šeme operativne pomoći moraju biti unaprijed definisani troškovi koji se mogu u potpunosti pripisati problemima za čije rješavanje je pomoć namijenjena, kako je pokazala država članica.
38. U najudaljenijim regionima šeme operativne pomoći mogu da nadoknade operativne troškove koji su nastali u tim regionima kao neposredna posljedica jednog ili više trajnih ograničenja navedenih u članu 349 Ugovora. Ti dodatni troškovi se moraju kvantifikovati i uporediti sa troškovima sličnih privrednih društava koja su osnovana u drugim regionima predmetne države članice.

5. OCJENA USKLAĐENOSTI REGIONALNE POMOĆI

39. Komisija će mjeru regionalne pomoći smatrati usklađenom sa članom 107 stav 3 Ugovora samo ako pomoć doprinosi regionalnom razvoju i koheziji. Cilj pomoći mora biti unapređenje ekonomskog razvoja područja „a” ili olakšavanje razvoja područja „c” (Odjeljak 5.1) i mora da ispuni sve sljedeće kriterijume:
 - 1) podsticajni efekat: pomoć mora da promijeni ponašanje predmetnih privrednih društava na način da se počnu baviti dodatnom djelatnošću kojom se ne bi bavili bez pomoći ili bi se njome bavili na ograničen ili drugačiji način ili na drugoj lokaciji; (Odjeljak 5.2)
 - 2) potreba za intervencijom države: mjera državne pomoći mora biti usmjerena na situaciju u kojoj pomoć može da donese bitno poboljšanje koje tržište ne može samo da ostvari, na primjer otklanjanjem slabosti tržišta ili rješavanjem problema u pogledu jednakosti ili kohezije; (Odjeljak 5.3)
 - 3) adekvatnost mjere pomoći: predložena mjera pomoći mora da bude adekvatan instrument politike za ostvarivanje cilja od zajedničkog interesa; (Odjeljak 5.4)
 - 4) proporcionalnost pomoći (pomoć svedena na minimum): iznos pomoći se mora ograničiti na minimum koji je potreban da se podstaknu dodatna ulaganja ili djelatnosti u predmetnom području; (Odjeljak 5.5)
 - 5) izbjegavanje nepotrebnih negativnih efekata na konkurenciju i trgovinu između država članica: pozitivni efekti pomoći moraju biti veći od negativnih efekata pomoći na konkurenciju i trgovinu; (Odjeljak 5.6)
 - 6) transparentnost pomoći: države članice, Komisija, privredni subjekti i javnost moraju imati jednostavan pristup svim relevantnim aktima i informacijama o pomoći koja je dodijeljena (Odjeljak 5.7).
40. Opšti rezultati određenih kategorija šema takođe mogu biti predmet zahtjeva *ex post* evaluacije kako je opisano u Odjeljku 6 ovih Smjernica. U takvim slučajevima Komisija može da ograniči trajanje tih šema (obično na četiri godine ili kraće) uz mogućnost da se naknadno ponovo obavijeste o njihovom produženju.
41. Ukoliko su mjera državne pomoći, sa njom povezani uslovi (uključujući način njenog finansiranja kada je on sastavni dio mjere) ili djelatnost koja se finansira, neodvojivo povezani sa povredom relevantne odredbe prava Unije, pomoć se ne može proglasiti usklađenom sa unutrašnjim

tržištem³⁶.

5.1. Doprinos regionalnom razvoju i teritorijalnoj koheziji

42. Primarni cilj regionalne pomoći je privredni razvoj područja Evropske unije koja su u nepovoljnom položaju. Unapređenjem i olakšavanjem održivog razvoja nerazvijenih područja pomoć doprinosi politici teritorijalne kohezije EU, čiji je cilj da poboljša ekonomsku i socijalnu koheziju smanjivanjem razlika u razvijenosti različitih regiona.

5.1.1. Šeme pomoći za ulaganje

43. Šeme regionalnih pomoći treba da budu sastavni dio strategije regionalnog razvoja sa jasno definisanim ciljevima.

44. Države članice moraju da dokažu da je šema usklađena sa strategijom razvoja predmetnog područja i da doprinosi njenom sprovođenju. U tu svrhu države članice se mogu osloniti na evaluacije prethodnih šema državne pomoći, procjene uticaja koje su obavili organi koji dodjeljuju pomoć ili na stručna mišljenja. Da bi se obezbijedilo da šema pomoći doprinosi razvojnoj strategiji, ona mora da uključuje sistem koji će omogućiti organima koji dodjeljuju pomoć da odrede prioritete i da izaberu projekte ulaganja koji su usklađeni sa ciljevima šeme (na primjer na osnovu formalnog sistema bodovanja).

45. Šeme regionalne pomoći se mogu uspostaviti u područjima „a” kako bi se podržala početna ulaganja malih i srednjih privrednih društava ili velikih privrednih društava. U područjima „c” šeme se mogu uspostaviti da bi se podržala početna ulaganja malih i srednjih privrednih društava i početna ulaganja za potrebe nove djelatnosti velikih privrednih društava.

46. Prilikom dodjeljivanja pomoći pojedinačnim investicionim projektom na osnovu šeme, organ koji dodjeljuje pomoć mora da potvrdi da će izabrani projekat doprinijeti ostvarivanju cilja šeme, a time i razvojnoj strategiji predmetnog područja. U tu svrhu, države članice se mogu osloniti na informacije koje je podnosilac zahtjeva za pomoć naveo u zahtjevu, a u kojima se opisuju pozitivni efekti ulaganja na razvoj predmetnog područja³⁷.

47. Da bi se obezbijedilo da ulaganje stvarno i na održiv način doprinosi razvoju predmetnog područja, ulaganje se mora održati u predmetnom području najmanje pet godina, odnosno tri godine za mala i srednja privredna društva, po završetku ulaganja.³⁸

48. Da bi se obezbijedila održivost ulaganja, država članica se mora postarati da korisnik obezbijedi finansijski doprinos od najmanje 25 %³⁹ opravdanih troškova iz sopstvenih sredstava ili spoljnim finansiranjem, u obliku koji ne uključuje nikakvu javnu finansijsku pomoć⁴⁰.

49. Da bi se spriječilo da mjere državne pomoći dovedu do štete po životnu sredinu, države članice moraju obezbijediti i usklađenost sa propisima EU o životnoj sredini, uključujući naročito potrebu da se izvrši procjena uticaja na životnu sredinu, kada je to propisano zakonom, i da se obezbijede sve odgovarajuće dozvole.

³⁶ Vidjeti presude Suda od 19. septembra 2000, Njemačka / Komisija, C-156/98, EU:C:2000:467, tačka 78, i od 22. decembra 2008., Régie Networks / Rhone Alpes Bourgogne, C-333/07, EU:C:2008:764, tačke od 94 do 116.

³⁷ Vidjeti Prilog VII.

³⁸ Obaveza očuvanja ulaganja u predmetnom području najmanje pet godina (tri godine za mala i srednja privredna društva) ne bi trebalo da spriječi zamjenu postrojenja ili opreme koja je zastarjela ili se pokvarila u tom periodu, pod uslovom da se privredna djelatnost zadrži u predmetnom području za navedeni najkraći period. Regionalna pomoć se ne može, međutim, dodijeliti da se zamijeni to postrojenje ili oprema.

³⁹ Zahtjev 25 % sopstvenog doprinosa iz tačke 48 ne primjenjuje se na pomoć za ulaganja koja je odobrena za ulaganja u najudaljenije regione ako je potreban niži doprinos da bi se u potpunosti iskoristio maksimalni intenzitet pomoći.

⁴⁰ Ovo ne važi za, na primjer, subvencionisane zajmove, javne zajmove za vlasnički kapital ili javna učešća koja ne ispunjavaju načelo investitora, državne garancije koje sadrže elemente pomoći ili javnu pomoć koja je dodijeljena u skladu sa pravilom de minimis.

5.1.2. Prijavljena individualna pomoć za ulaganja

50. Za dokazivanje regionalnog doprinosa individualne pomoći za ulaganja, države članice mogu koristiti različite pokazatelje, kao što su pokazatelji navedeni u nastavku, a koji mogu biti direktni (npr. otvaranje direktnih radnih mjesta) i indirektni (npr. inovacije na lokalnom nivou):
- 1) Broj direktnih radnih mjesta koja su otvorena ulaganjem važan je pokazatelj doprinosa regionalnom razvoju i teritorijalnoj koheziji. Osim toga, treba uzeti u obzir i kvalitet otvorenih radnih mjesta i potreban nivo vještina.
 - 2) U lokalnoj mreži (pod)dobavljača može se otvoriti još veći broj novih radnih mjesta, čime se omogućava bolje integrisanje ulaganja u predmetni region i obezbjeđuju širi efekti prelivanja. Iz tog razloga treba uzeti u obzir i broj indirektno otvorenih radnih mjesta kao jedan od pokazatelja.
 - 3) Ako se korisnik pomoći obaveže da će preduzeti opširne aktivnosti osposobljavanja kako bi poboljšao vještine (opšte i posebne) svoje radne snage, to će se smatrati faktorom koji doprinosi regionalnom razvoju i teritorijalnoj koheziji. Naglasak treba staviti i na obezbjeđivanje obavljanja pripravnčkog staža ili stažiranja, naročito za mlade ljude i na obuku kojom se unapređuje znanje i zapošljavanje radnika van tog privrednog društva.
 - 4) Eksterna ekonomija obima ili druge koristi sa stanovišta regionalnog razvoja mogu nastati kao posljedica blizine (efekat klastera). Povezivanje privrednih društava iz iste privredne grane omogućava pojedinim pogonima veću specijalizaciju, što dovodi do veće efikasnosti. Međutim, značaj ovog pokazatelja u utvrđivanju doprinosa regionalnom razvoju i teritorijalnoj koheziji zavisi od stepena razvoja klastera.
 - 5) Ulaganja predstavljaju tehničko znanje i mogu biti izvor značajnog prenosa tehnologije (prelivanje znanja). U slučaju ulaganja u tehnološki intenzivne grane, prenos tehnologije u predmetni region je vjerovatniji. U tom smislu, nivo i specifičnost širenja znanja su važni.
 - 6) Može se uzeti u obzir i doprinos projekata sposobnosti regiona da, kroz inovacije na lokalnom nivou, stvori novu tehnologiju. U vezi sa tim pozitivno se može ocijeniti saradnja sa lokalnim istraživačkim organizacijama i organizacijama za širenje znanja, poput univerziteta ili istraživačkih instituta.
 - 7) Trajanje ulaganja i eventualna buduća dodatna ulaganja znak su trajnog angažmana privrednog društva u predmetnom regionu.
51. Države članice mogu i da se pozovu na poslovni plan korisnika pomoći koji bi mogao da pruži informacije o broju radnih mjesta koja treba da budu otvorena, zaradama koje treba da budu isplaćene (povećanje imovnog stanja domaćinstva kao efekat prelivanja), obimu nabavke od lokalnih proizvođača i prometu ostvarenom ulaganjem od kojeg region može imati koristi kroz dodatne poreske prihode.
52. Na individualnu pomoć za ulaganje koja se mora prijaviti primjenjuju se zahtjevi utvrđeni u tačkama od 47 do 49.
53. Za *ad hoc* pomoć⁴¹ države članice moraju da dokažu, uz zahtjeve iz stavova 50 do 52, da je projekat usklađen sa razvojnom strategijom predmetnog područja i da doprinosi njenoj implementaciji.

⁴¹ *Ad hoc* pomoć je predmet istih zahtjeva kao i individualna pomoć odobrena na osnovu šeme, osim ukoliko nije drukčije navedeno.

5.1.3. Šeme operativne pomoći

54. Šeme operativne pomoći će podstaknuti razvoj manje razvijenih područja samo ukoliko su izazovi sa kojima suočavaju ova područja unaprijed jasno identifikovani. Prepreke prilikom privlačenja ili održavanja privredne djelatnosti mogu biti toliko ozbiljne ili trajne da sama pomoć za ulaganja nije dovoljna da omogući razvoj tih područja.
55. Što se tiče pomoći za smanjenje određenih specifičnih poteškoća sa kojima se suočavaju mala i srednja privredna društva na područjima „a” države članice moraju da dokažu postojanje i značaj tih specifičnih poteškoća i moraju da dokažu da je šema operativne pomoći zaista potrebna, jer se te specifične poteškoće ne mogu prevazići kroz pomoć za ulaganje.
56. Što se tiče operativne pomoći za nadoknađivanje određenih dodatnih troškova u najudaljenijim regionima, trajne slabosti koje ozbiljno otežavaju razvoj najudaljenijih regiona predviđene su članom 349 Ugovora i obuhvataju udaljenost, ostrvski položaj, malu površinu, nepovoljnu topografiju i klimu i ekonomsku zavisnost od malog broja proizvoda. Predmetna država članica mora ipak da odredi posebne dodatne troškove povezane sa tim trajnim slabostima koji se pokrili šemom operativne pomoći.
57. Što se tiče operativne pomoći za sprečavanje ili smanjenje opadanja broja stanovnika u veoma rijetko naseljenim područjima, predmetna država članica mora da dokaže rizik od opadanja broja stanovnika relevantnog područja ukoliko ne bude dodijeljena operativna pomoć.

5.2. Podsticajni efekat

5.2.1. Pomoć za ulaganje

58. Regionalna pomoć se može smatrati usklađenom sa unutrašnjim tržištem samo ukoliko ima podsticajni efekat. Smatra se da državna pomoć ima podsticajni efekat kada promijeni ponašanje privrednog društva na način da obavlja dodatnu djelatnost koja doprinosi razvoju određenog područja, a koju ne bi obavljao u slučaju da pomoć nije odobrena ili bi je obavljao na ograničen ili drugačiji način ili na drugoj lokaciji. Pomoć ne smije da subvencionira troškove djelatnosti koje bi privredno društvo svakako obavljalo i ne smije da nadokandi uobičajeni poslovni rizik privredne djelatnosti.
59. Podsticajni efekat se može dokazati na dva načina:
 - 1) pomoć podstiče donošenje pozitivne odluke o ulaganju u predmetnom području, jer u suprotnom, ulaganje ne bi bilo dovoljno profitabilno za korisnika pomoći bilo gdje u EEP-u⁴² (*scenario 1, odluka o ulaganju*); ili
 - 2) pomoć podstiče odluku da se planirano ulaganje izvrši u predmetnom području, a ne negdje drugo jer se njome nadoknađuju neto nedostaci i troškovi ulaganja na lokaciji u predmetnom području (*scenario 2, odluka o lokaciji*).
60. Ukoliko pomoć ne promijeni ponašanje korisnika pomoći stimulisanjem (dodatnog) početnog ulaganja u predmetno područje, može se smatrati da bi se isto ulaganje izvršilo u tom regionu i bez pomoći. Takvoj pomoći nedostaje podsticajni efekat zaostvarivanje cilja regionalnog razvoja i teritorijalne kohezije i ne može se odobriti kao usklađena sa unutrašnjim tržištem u skladu sa ovim Smjernicama.
61. Za regionalnu pomoć dodijeljenu kroz fondove kohezije politike ili Evropski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR) u regionima „a” za ulaganja potrebna da se ostvare standardi utvrđeni pravom Evropske Unije, može se smatrati da pomoć ima podsticajni efekat, ukoliko bez pomoći ulaganje u datom području ne bi bilo dovoljno profitabilno za korisnika pomoći, što bi dovelo do zatvaranja postojeće poslovne jedinice u tom području.

⁴² Takva ulaganja mogu stvoriti uslove koji omogućavaju dalja ulaganja koja su održiva bez dodatne pomoći.

5.2.1.1. Šeme pomoći za ulaganje

62. Radovi na individualnom ulaganju mogu da počnu tek nakon podnošenja zahtjeva za pomoć.
63. Ukoliko radovi počnu prije podnošenja zahtjeva za pomoć, svaka pomoć dodijeljena u vezi sa tim individualnim ulaganjem neće se smatrati usklađenom sa unutrašnjim tržištem.
64. Države članice moraju da podnesu standardni obrazac zahtjeva za pomoć koji sadrži barem sve informacije iz Priloga VII. U zahtjevu, mala i srednja privredna društva i velika privredna društva moraju da objasne šta bi se dogodilo u slučaju da im se ne dodijeli pomoć i da navedu koji bi se od scenarija opisanih u tački 59 primjenjivao.
65. Pored toga, velika privredna društva moraju da podnesu dokumentovane dokaze kojima se potkrepljuje suprotan scenario opisan u obrascu zahtjeva. Mala i srednja privredna društva nemaju takvu obavezu u slučaju pomoći po šemi za koju se ne mora podnositi prijava.
66. Organ koji dodjeljuje pomoć mora da provjeri vjerodostojnost suprotnog scenarija i da potvrdi da regionalna pomoć ima potrebnii podsticajni efekat koji odgovara jednom od scenarija opisanih u tački 59. Suprotan scenario je vjerodostojan ako je istinit i ako se odnosi na faktore važne za donošenje odluke u trenutku kada korisnik pomoći donosi odluku o ulaganju.

5.2.1.2. Individualna pomoć za ulaganja koja se mora prijaviti

67. Uz zahtjeve iz tačaka 62 do 66, za individualnu pomoć koja se mora prijaviti, država članica mora da dostavi jasne dokaze da pomoć ima uticaj na odluku o ulaganju ili na izbor lokacije⁴³. Da bi se omogućila sveobuhvatna procjena, država članica mora da dostavi ne samo informacije o projektu već i sveobuhvatni opis suprotnog scenarija po kojem podnosilac zahtjeva ne prima pomoć od bilo kog javnog organa u EEP-u.
68. U *scenariju 1*, država članica mogla bi da dokaže da pomoć ima podsticajni efekat dostavljanjem dokumentacije privrednog društva koja prikazuje da ulaganje bez pomoći ne bi bilo dovoljno profitabilno.
69. U *scenariju 2*, država članica mogla bi da dokaže da pomoć ima podsticajni efekat dostavljanjem dokumentacije privrednog društva koja prikazuje da je izvršeno poređenje troškova i koristi od ulaganja u predmetnom području sa onima koji bi nastali na alternativnom području ili područjima. Komisija provjerava da li takva poređenja imaju realnu osnovu.
70. Države članice se naročito pozivaju da se koriste originalnim i zvaničnim dokumentima upravnih odbora, procjenama rizika (uključujući procjenu rizika specifičnu za lokaciju), finansijske izvještaje, interne poslovne planove, mišljenja stručnjaka i druge studije povezane sa investicionim projektom koji se ocjenjuje. Ti dokumenti moraju biti ažurirani u vrijeme postupka donošenja odluke o ulaganju ili njegovoj lokaciji. Da bi se pokazao uticaj podsticaja, državama članicama mogu da pomognu dokumenta koja sadrže informacije o predviđanjima tražnje, predviđanjima troškova i finansijskim predviđanjima, dokumenta koja su dostavljena Komitetu za ulaganja koja opisuju scenarije ulaganja ili dokumenta dostavljena finansijskim institucijama.
71. U ovom kontekstu, a naročito u *scenariju 1*, stepen profitabilnosti može se ocijeniti primjenom metodologija koje su standardna praksa u određenoj privrednoj grani o kojoj je riječ, i koje mogu uključivati metode za ocjenjivanje neto sadašnje vrijednosti (eng. *Net Present Value*, NPV)⁴⁴, interne stope prinosa (eng. *Internal Rate of Return*, IRR)⁴⁵ ili prosječnog prinosa na uloženi kapital (eng. *Return On Capital Employed*, ROCE). Profitabilnost projekta treba da se uporedi sa uobičajnim stopama

⁴³ Suprotni scenariji opisani su u tački 64.

⁴⁴ Neto sadašnja vrijednost projekta je razlika između pozitivnih i negativnih gotovinskih tokova u periodu trajanja ulaganja, diskontovana na njihovu trenutnu vrijednost (obično primjenom troškova kapitala).

⁴⁵ Interna stopa prinosa ne zasniva se na računovodstvenom dobitku u datoj godini, već uzima u obzir i prilive budućih novčanih tokova koje investitor očekuje da primi u cijelom periodu trajanja ulaganja. Definiše se kao diskontna stopa za koju je neto sadašnja vrijednost priliva gotovinskih tokova jednaka nuli.

prinosu koje korisnik primjenjuje na drugim sličnim investicionim projektima. Ukoliko te stope nijesu dostupne, profitabilnost projekta mora se uporediti sa troškom kapitala korisnika u cjelini ili sa stopama prinosa koje su uobičajne u datom privrednom sektoru.

72. Ukoliko pomoć ne promijeni ponašanje korisnika pomoći podsticanjem (dodatnih) ulaganja u predmetno područje, nema pozitivnog efekta za taj region. Iz tog razloga, pomoć se neće smatrati usklađenom sa unutrašnjim tržištem ukoliko se pokaže da bi se ista ulaganja izvršila u tom području čak i bez dodjele pomoći.

5.2.2. Šeme operativne pomoći

73. Za šeme operativne pomoći, smatra se da pomoć ima podsticajni efekat ukoliko bi bez pomoći nivo ekonomske aktivnosti u predmetnom području vjerovatno bio znatno smanjen zbog problema za čije rješavanje je pomoć namijenjena.
74. Komisija će stoga smatrati da operativna pomoć pruža podsticaj dodatnim ekonomskim aktivnostima u datom području, ukoliko država članica dokaže postojanje i značajnu prirodu tih problema u datom području (vidjeti tačke 54 do 57).

5.3. Potreba za državnom intervencijom

75. Kako bi se ocijenilo da li je državna pomoć neophodna za ostvarivanje cilja regionalnog razvoja i teritorijalne kohezije, potrebno je prvo utvrditi problem. Državna pomoć treba da bude usmjerena na situacije u kojima pomoć može dovesti do materijalnog poboljšanja koje tržište ne može da ostvari. To je naročito važno u kontekstu oskudnih javnih resursa.
76. Mjere državne pomoći pod određenim uslovima mogu da isprave tržišne neuspjehe i time doprinesu efikasnom funkcionisanju tržišta i da podstaknu konkurentnost. Ako tržišta ostvaruju efikasne rezultate, ali se ti rezultati ne smatraju zadovoljavajućim sa stanovišta pravičnosti ili kohezije, državna pomoć se može iskoristiti za postizanje poželjnijeg i pravičnijeg tržišnog rezultata.
77. Ukoliko se radi o pomoći koja se dodjeljuje za razvoj područja uključenih u mapu regionalne pomoći u skladu sa pravilima iz odjeljka 7 ovih Smjernica, Komisija smatra da na tim područjima tržište bez državne intervencije ne ostvaruje rezultate koji omogućavaju dovoljan nivo ekonomskog razvoja regiona i teritorijalne kohezije. Iz tog razloga se pomoć koja se dodjeljuje na tim područjima smatra potrebnom.

5.4. Primjerenost regionalne pomoći

78. Prijavljena mjera pomoći mora da bude prikladan instrument politike za ostvarivanje predmetnog cilja politike. Mjera pomoći neće se smatrati usklađenom ukoliko se isti pozitivni doprinos regionalnom razvoju i teritorijalnoj koheziji može ostaviti drugim manje narušavajućim instrumentima politike ili drugim manje narušavajućim vrstama instrumenata pomoći.

5.4.1. Primjerenost u poređenju sa drugim instrumentima politike

5.4.1.1. Šeme pomoći za ulaganje

79. Regionalna pomoć za ulaganja nije jedini instrument politike koji je dostupan državama članicama za podsticanje ulaganja i otvaranje novih radnih mjesta u manje razvijenim regionima. Države članice mogu koristiti i druge mjere, kao što su razvoj infrastrukture, unapređenje kvaliteta obrazovanja i osposobljavanja ili unapređenje poslovnog ambijenta.
80. Prilikom prijavljivanja šeme pomoći za ulaganje države članice moraju navesti zašto je regionalna pomoć primjeren instrument za podsticanje razvoja predmetnog područja.
81. Ukoliko država članica odluči da uspostavi sektorsku šemu pomoći, mora dokazati prednosti takvog instrumenta u odnosu na multisektorsku šemu ili druge opcije politike.
82. Komisija će naročito uzeti u obzir sve procjene uticaja predložene šeme pomoći koje dostavi država članica. Isto tako, prilikom ocjenjivanja primjerenosti predložene šeme mogu se uzeti u obzir rezultati

naknadnih evaluacija opisanih u Odjeljku 6.

83. Za *ad hoc* pomoć, država članica mora da dokaže da takva pomoć može bolje da doprinese razvoju predmetnog područja u odnosu na pomoć u okviru šeme ili drugih vrsta mjera.

5.4.1.2. Šeme operativne pomoći

84. Država članica mora da dokaže da je pomoć primjerena za ostvarivanje cilja šeme za probleme za čije rješavanje je pomoć namijenjena. Da bi dokazala da je pomoć primjerena, država članica može prethodno da izračuna iznos pomoći kao fiksni iznos koji pokriva očekivane dodatne troškove u datom periodu, kako bi se podstakla privredna društva da ograniče troškove i da vremenom razvijaju svoje poslovanje na efikasniji način⁴⁶.

5.4.2. Primjerenost u poređenju sa različitim instrumentima pomoći

85. Regionalna pomoć može se dodijeliti u različitim oblicima. Države članice, međutim, treba da obezbijede da se pomoć dodjeljuje u obliku koji će imati najmanji uticaj na narušavanje trgovine i konkurencije. Ukoliko se pomoć dodjeljuje u oblicima koji obezbjeđuju direktnu novčanu korist (na primjer direktna bespovratna sredstva, oslobođenja od plaćanja poreza, doprinosa za socijalno osiguranje ili drugih obaveznih doprinosa ili njihovo smanjenje, stavljanje na raspolaganje zemljišta, robe ili usluga po povoljnim cijenama), država članica mora da dokaže zbog čega drugi, potencijalno, manje narušavajući oblici pomoći, kao što su avansna plaćanja koja treba otplatiti ili oblici pomoći koji se zasnivaju na dužničkim ili vlasničkim instrumentima (na primjer zajmovi sa niskom kamatnom stopom ili subvencionisane kamate, državne garancije, kupovina akcija ili drugi način ulaganja kapitala pod povoljnim uslovima) nijesu primjereni.
86. Prilikom ocjenjivanja primjerenosti predloženog instrumenta pomoći mogu se uzeti u obzir rezultati prethodnih evaluacija opisanih u Odjeljku 6.

5.5. Proporcionalnost iznosa pomoći (ograničavanje pomoći na potreban minimum)

5.5.1. Pomoć za ulaganje

87. Iznos regionalne pomoći mora se ograničiti na minimum potreban za podsticanje dodatnih ulaganja ili djelatnosti u datom području.
88. Da bi se obezbijedila predvidljivost i jednaki uslovi, Komisija primjenjuje maksimalne intenzitete pomoći⁴⁷ za pomoć za ulaganja.
89. Za početni investicioni projekat, davalac pomoći mora da izračuna maksimalni intenzitet pomoći i maksimalni iznos pomoći⁴⁸ (prilagođeni iznos pomoći⁴⁹ i s tim povezani smanjeni intenzitet pomoći za velike investicione projekte) prilikom dodjele pomoći ili prijavljivanja pomoći Komisiji, u zavisnosti od toga šta prije nastupi.
90. Budući da veliki investicioni projekti mogu dovesti do većeg narušavanja konkurencije i trgovine, za te projekte iznos pomoći ne smije da pređe prilagođeni iznos pomoći.
91. Ako je početno ulaganje dio pojedinačnog investicionog projekta i taj pojedinačni investicioni projekat je veliki investicioni projekat, iznos pomoći za pojedinačni investicioni projekat ne smije da pređe prilagođeni iznos pomoći. Devizni kurs i diskontna stopa koji se primjenjuju za potrebe ovog pravila su oni koji se primjenjuju na datum dodjele pomoći za prvi projekat u pojedinačnom investicionom

⁴⁶ Međutim, kada je buduća dinamika rashoda i prihoda okružena visokim stepenom neizvjesnosti i postoji snažna asimetrija informacija, javni organ bi možda trebalo da usvoji modele naknade koji nijesu u potpunosti prethodni ili naknadni, već su više kombinacija prethodnog i naknadnog modela naknade (na primjer, korišćenje mehanizma za vraćanje sredstava da bi se omogućilo dijeljenje nepredviđenih dobitaka).

⁴⁷ Vidjeti odjeljak 7.4. o mapi regionalne pomoći.

⁴⁸ Izraženo kao bruto ekvivalent bespovratnog sredstva.

⁴⁹ Idem.

projektu.

92. Maksimalni intenziteti pomoći imaju dvostruku namjenu.
93. Prvo, za šeme koje treba prijaviti maksimalni intenziteti pomoći pružaju sigurnost za mala i srednja privredna društva: sve dok je intenzitet pomoći ispod dozvoljenog maksimuma, pomoć se smatra proporcionalnom.
94. Drugo, u svim ostalim slučajevima, maksimalni intenziteti pomoći koriste se kao gornja granica u kontekstu pristupa neto dodatnih troškova opisanih u tačkama 95 do 97.
95. Po opštem pravilu, Komisija će smatrati da je individualna pomoć koju treba prijaviti ograničena na minimum, ukoliko iznos pomoći odgovara neto dodatnim troškovima ulaganja u datom području u odnosu na suprotni scenario da nema pomoći⁵⁰, pri čemu se maksimalni intenziteti pomoći primjenjuju kao gornja granica. Isto tako, u slučaju pomoći za ulaganja koja se dodjeljuje velikim privrednim društvima u okviru šema koje treba prijaviti, države članice moraju da obezbijede da je iznos pomoći ograničen na minimum na osnovu pristupa „neto dodatnih troškova”, pri čemu se maksimalni intenziteti pomoći primjenjuju kao gornja granica.
96. Kod situacija po *scenariju 1* (odluke o ulaganju) iznos pomoći stoga ne bi trebalo da pređe minimum koji je potreban da bi projekat bio dovoljno profitabilan, na primjer za povećanje njegove interne stope prinosa (IRR) iznad uobičajnih stopa prinosa koje primjenjuje dato privredno društvo u drugim sličnim investicionim projektima ili, ukoliko je dostupno, za povećanje njegove interne stope prinosa iznad troška kapitala korisnika u cjelini ili iznad stopa povrata koje su uobičajene u datom privrednom sektoru.
97. Kod situacija po *scenariju 2* (podsticaji za izbor lokacije) iznos pomoći ne bi trebalo da pređe razliku između neto sadašnje vrijednosti ulaganja na ciljnom području i neto sadašnje vrijednosti na alternativnoj lokaciji. Moraju se uzeti u obzir svi relevantni troškovi i koristi, uključujući, na primjer, administrativne troškove, troškove prevoza, troškove obuke koje ne pokriva pomoć za obuku i razlike u zaradama. Ukoliko je, međutim, alternativna lokacija u EEP-u, subvencije odobrene na toj lokaciji ne mogu se uzeti u obzir.
98. Obračuni koji se koriste za analizu efekata podsticaja mogu se koristiti i za procjenu da li je pomoć proporcionalna. Država članica mora da dokaže proporcionalnost uz pomoć dokumentacije kao što je ona navedena u tački 70.
99. Pomoć za ulaganja može se dodijeliti istovremeno u okviru nekoliko šema regionalne pomoći ili kumulirati sa *ad hoc* pomoći, pod uslovom da ukupna pomoć iz svih izvora ne prelazi maksimalni dozvoljeni intenzitet pomoći po projektu, koji unaprijed mora izračunati prvi organ koji dodjeljuje pomoć. Svaka druga državna pomoć koja se odnosi na iste opravdane troškove, bilo da se oni djelimično ili potpuno preklapaju, može se kumulirati samo ako se tim kumuliranjem ne prelazi maksimalni intenzitet pomoći ili iznos pomoći koji se primjenjuje na tu pomoć na osnovu posebnih pravila za tu vrstu pomoći. Provjera kumulacije pomoći mora se sprovesti i kada se pomoć dodjeljuje i kada se isplaćuje⁵¹. Ako država članica dozvoli da se državna pomoć u okviru jedne šeme kumulira sa državnim pomoći u okviru drugih šema, ona mora za svaku šemu da navede metodu za obezbjeđivanje usklađenosti sa uslovima navedenim u ovoj tački.
100. Za početna ulaganja koja su povezana sa projektima evropske teritorijalne saradnje (ETC) koji ispunjavaju kriterijume iz Regulative o posebnim odredbama za cilj „Evropske teritorijalne

⁵⁰ Prilikom poređenja suprotnih scenarija pomoć se mora diskontovati primjenom istog faktora kao odgovarajući scenario ulaganja i suprotni scenario.

⁵¹ Zahtjev da prvi organ za dodjelu pomoći mora unaprijed izračunati maksimalni dozvoljeni intenzitet pomoći po projektu ne primjenjuje se kada se pomoć dodjeljuje putem automatskih šema pomoći u obliku poreskih olakšica. U tom slučaju kumulativne provjere u načelu nijesu moguće kada je pomoć dodijeljena i trebalo bi da se sprovedu kada je pomoć isplaćena.

saradnje” (Interreg)⁵², intenzitet pomoći koji se primjenjuje na područje u kojem se nalazi početno ulaganje primjenjuje se na sve korisnike koji učestvuju u projektu. Ukoliko se početno ulaganje nalazi u dva ili više područja koja primaju pomoć, maksimalni intenzitet pomoći za početno ulaganje biće onaj koji se primjenjuje na području koje prima pomoć u kojem nastaje najveći dio opravdanih troškova. Početna ulaganja koja sprovode velika privredna društva u područjima „c” mogu dobiti regionalnu pomoć u okviru projekata ETC samo ukoliko predstavljaju početna ulaganja kojima se pokreće nova privredna djelatnost.

5.5.2. Šeme operativne pomoći

101. Države članice moraju da dokažu da je nivo pomoći proporcionalan problemima za čije rješavanje je pomoć namijenjena.

102. Moraju biti ispunjeni, naročito, sljedeći uslovi:

- 1) pomoć se mora izračunati u odnosu na unaprijed definisani skup opravdanih troškova koji se u potpunosti mogu pripisati problemima za čije rješavanje je pomoć namijenjena, kako je dokazala država članica;
- 2) pomoć mora biti ograničena na određeni dio tog unaprijed definisanog skupa opravdanih troškova i ne smije da pređe te troškove;
- 3) iznos pomoći po korisniku pomoći mora biti proporcionalan obimu problema sa kojima se stvarno suočava svaki korisnik.

103. Što se tiče pomoći za smanjenje određenih posebnih poteškoća sa kojima se suočavaju mala i srednja privredna društva na područjima „a”, nivo pomoći se mora postepeno smanjivati tokom trajanja šeme⁵³. To se ne odnosi na šeme za sprečavanje smanjenja broja stanovnika u rijetkim i veoma rijetko naseljenim područjima i na šeme kojima se nadoknađuju dodatni operativni troškovi koji nastaju u najudaljenijim regionima kao direktna posljedica jednog ili više trajnih ograničenja iz člana 349 Ugovora.

5.6. Izbjegavanje neprimjerenih negativnih efekata na konkurenciju i trgovinu

104. Da bi pomoć bila usklađena, negativni efekti mjere pomoći u smislu narušavanja konkurencije i uticaja na trgovinu između država članica moraju biti ograničeni i ne smiju da pređu pozitivne efekata pomoći u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu.

5.6.1. Opšta razmatranja

105. Prilikom poređenja pozitivnih efekata pomoći (Odjeljak 5.1.) i njenih negativnih efekata na konkurenciju i trgovinu Komisija može, gdje je relevantno, uzeti u obzir i činjenicu da pomoć uz doprinos regionalnom razvoju i koheziji ima i druge pozitivne efekte. To na primjer može biti slučaj ako se utvrdi da početno ulaganje, pored otvaranja lokalnih radnih mjesta, uvođenja novih djelatnosti i/ili generisanja lokalnih prihoda, znatno doprinosi digitalnoj tranziciji ili tranziciji na ekološki održive aktivnosti, uključujući aktivnosti sa niskim emisijama ugljenika, klimatski neutralne aktivnosti ili aktivnosti otporne na klimatske promjene. Komisija će obratiti posebnu pažnju na član 3 Regulative Evropske Unije o taksonomiji (EU) 2020/852⁵⁴, uključujući načelo nenanošenja bitne štete ili druge uporedive metode. Nadalje, Komisija u okviru procjene negativnih efekata na konkurenciju i trgovinu

⁵² Regulative (EU) br. 1299/2013 Evropskog parlamenta i Savjeta od 17. decembra 2013. o posebnim odredbama za pomoć iz Evropskog fonda za regionalni razvoj za podršku cilju „Evropske teritorijalne saradnje” (SL L 347, 20.12.2013., str. 259.) ili regulativa koja sadrži posebne odredbe za podršku cilju „Evropske teritorijalne saradnje” (Interreg) koja se odnosi na programski period 2021 – 2027, u zavisnosti od toga šta se primjenjuje na predmetno početno ulaganje.

⁵³ I onda kad se šeme operativne pomoći primenjuju za proširenje postojećih mjera pomoći.

⁵⁴ Regulative (EU) 2020/852 Evropskog parlamenta i Savjeta od 18. juna 2020. o uspostavljanju okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Regulative (EU) 2019/2088, SL L 198, 22.6.2020, str. 13–43.

može, gdje je to relevantno, uzeti u obzir negativne spoljne efekte aktivnosti za koju se dodjeljuje pomoć ako takvi spoljni efekti negativno utiču na konkurenciju i trgovinu između država članica u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu jer stvaraju ili pogoršavaju tržišne neefikasnosti⁵⁵.

106. Kada je riječ o negativnim efektima, regionalna pomoć može prouzrokovati dvije osnovne vrste potencijalnog narušavanja konkurencije i trgovine. To su narušavanje tržišta proizvoda i lokacijski efekti. Obje vrste narušavanja mogu dovesti do neefikasnosti prilikom alokacije sredstava (koje narušavaju ekonomsku uspješnost unutrašnjeg tržišta) i problema u vezi sa raspodjelom (raspodjela privredne djelatnosti po regionima).
107. Jedan od potencijalno štetnih efekata državne pomoći je da onemogućava tržištu da ostvari efikasne rezultate nagrađivanjem najefikasnijih proizvođača i vršenjem pritiska na najmanje efikasne da se poboljšaju, restrukturiraju ili napuste tržište. Državna pomoć koja dovodi do značajnog proširenja kapaciteta na neefikasnom tržištu može neopravdano da naruši konkurenciju jer stvaranjem ili održavanjem prekomjernog kapaciteta može doći do smanjenja profitnih marži, smanjenja investicija konkurenata ili čak izlaska konkurenata sa tržišta. Ovo može dovesti do situacije u kojoj bi konkurenti, koji bi inače mogli da ostanu na tržištu, bili prisiljeni da napuste tržište. Osim toga, može se spriječiti i ulazak privrednih društava na tržište ili njihovo širenje na tržištu i da oslabi podsticaje konkurenata na inovacije. Ovo može za rezultat da ima neefikasne tržišne strukture koje su dugoročno štetne i za potrošače. Pored toga, raspoloživost pomoći može kod potencijalnih korisnika podstaći pasivno ili neopravdano rizično ponašanje. Iz tog razloga je vjerovatno da će pomoć imati negativan dugoročni efekat na ukupnu uspješnost predmetnog sektora.
108. Pomoć može da ima i narušavajuće efekte u smislu povećanja ili održavanja značajne tržišne moći za korisnika pomoći. Čak i ukoliko pomoć direktno ne jača značajnu tržišnu moć, to može učiniti indirektno tako što destimuliše širenje postojećih konkurenta koji zbog toga napuštaju tržište ili tako što destimulišu nove konkurente od ulaska na tržište.
109. Pored narušavanja tržišta proizvoda, regionalna pomoć po svojoj prirodi utiče i na lokaciju privredne djelatnosti. Ukoliko jedno područje privlači investicije zbog pomoći, neko drugo područje gubi tu priliku. Ti negativni efekti u područjima na koje je pomoć negativno uticala mogu se osjetiti kroz gubitak privredne djelatnosti i gubitak radnih mjesta, uključujući poslove i na nivou podizvođača. Negativni efekti mogu se osjetiti i kroz gubitak pozitivnih spoljnih efekata (na primjer efekat klastera, prelivanje znanja, obrazovanje i obuka).
110. Geografska specifičnost regionalne pomoći razlikuje je od drugih oblika horizontalne pomoći. Posebna karakteristika regionalne pomoći je da ona ima za cilj da utiče na izbor investitora o lokaciji investicionog projekta. Kada regionalna pomoć nadoknađuje dodatne troškove koji proizilaze iz regionalnih ograničenja i podržava dodatna ulaganja u područjima koja primaju pomoć, a pri tome ih ne odvlači od drugih, jednako ili manje razvijenih područja koja primaju pomoć, ona doprinosi ne samo razvoju regiona, već i koheziji i u krajnjem slučaju koristi čitavoj Evropskoj Uniji. Potencijalni negativni lokacijski efekti regionalne pomoći već su u određenoj mjeri ograničeni mapama regionalne pomoći koje definišu područja u kojima se regionalna pomoć može odobriti, u skladu sa ciljevima regionalnog ekonomskog razvoja i kohezione politike, kao i maksimalnim dozvoljenim intenzitetima pomoći. Međutim, da bi se procijenio stvarni uticaj pomoći na razvoj područja i teritorijalnu koheziju i dalje je važno da se razumije šta bi se desilo u slučaju da nema pomoći.

5.6.2. Očigledni negativni efekti na konkurenciju i trgovinu

111. Komisija identifikuje niz situacija u kojima su negativni efekti regionalne pomoći za ulaganja, očigledno, veći od pozitivnih efekata, što znači da se pomoć ne može proglasiti usklađenom sa

⁵⁵ To bi mogao biti slučaj i ako pomoć narušava funkcionisanje ekonomskih instrumenata uspostavljenih radi internalizacije takvih negativnih spoljnih efekata (na primjer uticanjem na cjenovne signale sistema Unije za trgovanje emisijama ili sličan instrument).

unutrašnjim tržištem.

5.6.2.1. Stvaranje viška kapaciteta na tržištu koje je u apsolutnom padu

112. Kako je istaknuto u tački 107, kako bi procijenila negativne efekte pomoći, Komisija uzima u obzir dodatni proizvodni kapacitet koji se stvara projektom kada tržište ostvaruje slabe rezultate.
113. Ukoliko državna pomoć omogući ulaganja kojima se povećava proizvodni kapacitet na tržištu, postoji rizik da će to imati negativan uticaj na proizvodnju ili ulaganja u drugim područjima EEP-a. Ovo je posebno vjerovatno ako je povećanje kapaciteta veće od rasta tržišta ili se odvija na tržištu na kojem već postoji višak kapaciteta.
114. Dakle, ako ulaganje dovodi do stvaranja ili povećanja viška kapaciteta na tržištu koje je strukturno u apsolutnom padu (tržište se smanjuje)⁵⁶, Komisija smatra da pomoć ima negativan efekat koji vjerovatno neće biti kompenzovan nijednim pozitivnim efektom. To se naročito odnosi na situacije iz scenarija 1 (odluke o ulaganju).
115. U slučajevima po scenariju 2 (odluke o lokaciji), u kojima bi se ulaganje svakako ostvarilo na istom ili na drugom geografskom tržištu, ali je prodaja usmjerena na isto geografsko tržište, pomoć ima uticaj samo na odluku o lokaciji, pod uslovom da je ograničena na minimum potreban da se kompenzuju nedostaci lokacije kao i pod uslovom da se njome korisniku pomoći ne obezbjeđuje dodatna likvidnost. U tom slučaju, ulaganjem bi se stvorio dodatni kapacitet na datom geografskom tržištu bez obzira na pomoć. Iz tog razloga bi mogući rezultati u smislu viška kapaciteta, u načelu, bili isti bez obzira na pomoć. Međutim, ako se alternativna lokacija ulaganja nalazi na drugom geografskom tržištu, a pomoć dovodi do stvaranja viška kapaciteta na tržištu koje je strukturno u apsolutnom padu, primjenjuju se zaključci iz tačke 114.

5.6.2.2. Efekti smanjenja kohezije

116. Kako je navedeno u tačkama 109 i 110, Komisija pri procjeni negativnih efekata pomoći mora da uzme u obzir efekte na lokaciju privredne djelatnosti.
117. U slučajevima po scenariju 2 (odluke o lokaciji), ukoliko bi se bez pomoći ulaganje izvršilo u regionu koje ima veći ili isti intenzitet regionalne pomoći⁵⁷ kao ciljni region, riječ je o negativnom efektu koji se vjerovatno neće kompenzovati nijednim pozitivnim efektom jer je to u suprotnosti sa samom svrhom regionalne pomoći.

5.6.2.3. Premještanje

118. Prilikom procjene mjera koje treba prijaviti, Komisija će zahtijevati sve potrebne informacije kako bi razmotrila da li će državna pomoć prouzrokovati gubitak radnih mjesta na postojećim lokacijama unutar EEP. U tom slučaju, ako ulaganje omogućava korisniku pomoći da premjesti djelatnost na ciljno područje i ako postoji uzročna veza između pomoći i premještanja, riječ je o negativnom efektu koji se vjerovatno neće kompenzovati nijednim pozitivnim efektom.

5.6.3. Šeme pomoći za ulaganja

119. Šeme pomoći za ulaganja ne smiju da dovedu do značajnog narušavanja konkurencije i trgovine. Čak i ukoliko se narušavanje može smatrati ograničenim na individualnom nivou (pod uslovom da su ispunjeni svi uslovi za pomoć za ulaganja), na kumulativnoj osnovi šeme ipak mogu dovesti do visokih nivoa narušavanja. Takva narušavanja mogu uticati na tržišta proizvoda stvaranjem ili pogoršavanjem stanja prekomjernog kapaciteta ili stvaranjem, povećanjem ili održavanjem velike tržišne moći nekih primalaca na način koji negativno utiče na dinamičke podsticaje. Pomoć dostupna u okviru šema može dovesti i do značajnog gubitka privredne djelatnosti u drugim područjima EEP-a. U slučaju šeme koja se koncentriše na određene sektore, rizik od takvih narušavanja još je izraženiji.

⁵⁶ Komisija će to procijeniti u smislu na obima i vrijednosti i uzeće u obzir poslovni ciklus.

⁵⁷ Kako bi se to provjerilo, treba koristiti standardnu gornju granicu pomoći koja se primjenjuje u područjima „c” koja se graniče sa područjima „a”, bez obzira na uvećane intenzitete pomoći u skladu sa stavom 184.

120. Iz tog razloga, države članice moraju da dokažu da će ovi negativni efekti biti svedeni na minimum uzimajući u obzir, na primjer, veličinu projekata, pojedinačne i kumulativne iznose pomoći, očekivane korisnike kao i karakteristike ciljnih sektora. Da bi omogućili Komisiji da procijeni vjerovatne negativne efekte, države članice mogu da dostavi sve procjene uticaja kojima raspolažu, kao i naknadne evaluacije koje su sprovedene za slične prethodne šeme.
121. Prilikom dodjeljivanja pomoći u okviru šeme individualnim projektima, organ koji dodjeljuje pomoć mora da provjeri i potvrdi da pomoć ne prouzrokuje očigledne negativne efekte, opisane u tačkama 111 do 118. Ova provjera može se zasnivati na informacijama dobijenim od korisnika pomoći prilikom podnošenju zahtjeva za pomoć i na izjavi iz standardnog obrasca zahtjeva za pomoć, koje treba da sadrže alternativnu lokaciju u slučaju da se ne dodijeli pomoć.

5.6.4. Prijavljena individualna pomoć za ulaganja

122. Prilikom procjenjivanja negativnih efekata individualne pomoći, Komisija razlikuje dva suprotna scenarija opisana u tačkama 96 i 97.

5.6.4.1. Situacije iz scenarija 1 (odluka o ulaganju)

123. U situacijama iz scenarija 1, Komisija poseban naglasak stavlja na negativne efekte povezane sa povećanjem prekomjernog kapaciteta na opadajućim tržištima, sprječavanjem izlaska sa tržišta i konceptom značajne tržišne moći. Ovi negativni efekti opisani su u tačkama 124 do 133 ovih Smjernica i moraju se kompenzovati pozitivnim efektima pomoći. Međutim, ukoliko se utvrdi da bi pomoć prouzrokovala očigledne negativne efekte opisane u tački 114, pomoć vjerovatno neće biti kompenzovana nijednim pozitivnim efektom i ne može se smatrati usklađenom sa unutrašnjim tržištem.
124. Da bi se utvrdilo i procijenilo potencijalno narušavanje konkurencije i trgovine, države članice Komisiji treba da dostave dokaze koji će joj omogućiti da identifikuje relevantna tržišta proizvoda o kojima je riječ (tj. proizvode na koje utiče promjena ponašanja korisnika pomoći) i pogođene konkurente i kupce/potrošače. Predmetni proizvod uglavnom je proizvod koji je obuhvaćen projektom ulaganja⁵⁸. Ako se projekat odnosi na međuproizvod i značajan dio proizvodnje se ne prodaje na tom tržištu, predmetni proizvod može biti proizvod na daljem tržištu. Relevantno tržište proizvoda uključuje predmetni proizvod i proizvode koje potrošač (s obzirom na njihove karakteristike, cijenu ili namjenu) ili proizvođač (s obzirom na fleksibilnost proizvodnih kapaciteta) smatraju zamjenskim proizvodima.
125. Komisija će za procjenu ovih potencijalnih narušavanja koristiti različite kriterijume, kao što su tržišna struktura datog proizvoda, uspješnost tržišta (opadanje ili rast tržišta), postupak izbora korisnika pomoći, barijere za ulazak i izlazak sa tržišta, diferencijacija proizvoda.
126. Sistemsko oslanjanje privrednog društva na državnu pomoć može da ukaže da privredno društvo nije sposobno da se samo izbori sa konkurencijom ili da uživa neopravdane prednosti u odnosu na svoje konkurente.
127. Komisija razlikuje dva glavna izvora potencijalnih negativnih efekata na tržišta proizvoda:
- 1) slučajevi proširenja kapaciteta koji prouzrokuju ili pogoršavaju postojeće stanje prekomjernog kapaciteta, naročito na opadajućem tržištu; i
 - 2) slučajevi kada korisnik pomoći ima značajnu tržišnu moć.
128. Da bi Komisija procijenila da li pomoć služi stvaranju ili održavanju neefikasne tržišne strukture, uzeće u obzir dodatne proizvodne kapacitete stvorene projektom, kao i da li je riječ o tržištu koje ostvaruje slabe rezultate.
129. Ukoliko predmetno tržište raste, uglavnom je manje razloga za zabrinutost da pomoć može negativno

⁵⁸ Za projekte ulaganja koji uključuju proizvodnju više različitih proizvoda treba ocijeniti svaki proizvod.

uticati na dinamičke podsticaje ili da će neopravdano otežati izlazak ili ulazak na tržište.

130. Potreban je veći oprez kada su tržišta u padu. Komisija razlikuje slučajeve, kod kojih, dugoročno gledano, relevantno tržište opada u strukturnom smislu (tj. opada) i slučajeve kod kojih relevantno tržište relativno opada (tj. još uvijek raste, ali ne prelazi referentnu stopu rasta).
131. Slabo funkcionisanje tržišta se obično mjeri u odnosu na bruto domaći proizvod (BDP) EEP-a u periodu od tri godine prije početka projekta (referentna stopa). Mogu se mjeriti i na osnovu predviđenih stopa rasta za sledećih tri do pet godina. Pokazatelji mogu uključivati očekivani budući rast predmetnog tržišta, očekivane stope iskorištenosti kapaciteta koje iz njega proizlaze kao i vjerovatni uticaj povećanja kapaciteta na konkurente u smislu cijena i profitnih marži.
132. U nekim slučajevima procjena rasta tržišta proizvoda u EEP-u možda nije odgovarajuća za procjenu svih efekata pomoći naročito ukoliko je geografsko tržište globalno. U takvim slučajevima, Komisija će razmotriti efekat pomoći na predmetne tržišne strukture, a naročito njen potencijal da istisne proizvođače iz EEP-a.
133. Da bi procijenila da li postoji značajna tržišna moć, Komisija će uzeti u obzir položaj korisnika pomoći u određenom periodu prije primanja pomoći i njegov očekivani tržišni položaj nakon završetka ulaganja. Komisija će uzeti u obzir tržišne udjele korisnika pomoći, kao i tržišne udjele njegovih konkurenata i druge relevantne faktore. Na primjer, procijenice strukturu tržišta posmatrajući tržišnu koncentraciju, potencijalne barijere za ulazak⁵⁹, kupovnu moć⁶⁰ i barijere za širenje ili izlazak sa tržišta.

5.6.4.2. Situacije iz scenarija 2 (odluka o lokaciji)

134. Ako analiza suprotnog scenarija ukazuje da bi bez pomoći ulaganje bilo izvršeno na drugoj lokaciji (scenario 2) koja pripada istom geografskom tržištu za predmetni proizvod i ukoliko je pomoć proporcionalna, ishodi, u smislu prekomjernog kapaciteta i značajne tržišne moći, bili bi vjerovatno, u načelu, isti bez obzira na pomoć. U takvim slučajevima, pozitivni efekti pomoći će vjerovatno biti veći od ograničenih negativnih efekata na konkurenciju. Međutim, ukoliko je alternativna lokacija u EEP-u, Komisiju naročito zanimaju negativni efekti vezani za lokaciju. Stoga, ukoliko pomoć dovede do očiglednih negativnih efekata opisanih u tačkama 117 i 118., vjerovatno neće biti kompezovana nijednim pozitivnim efektima pa se iz tog razloga pomoć vjerovatno neće smatrati usklađenom sa unutrašnjim tržištem.

5.6.5. Šeme operativne pomoći

135. Ukoliko je pomoć potrebna i proporcionalna da se ostvari doprinos regionalnom razvoju i teritorijalnoj koheziji kako je opisano u pododjeljku 5.1.3., negativni efekti pomoći na konkurenciju i trgovinu između država članica će vjerovatno biti kompenzovani pozitivnim efektima. Međutim, u nekim slučajevima, pomoć može dovesti do promjena u strukturi tržišta ili u karakteristikama sektora ili industrije, koje bi mogle značajno da naruše konkurenciju kroz barijere za ulazak ili izlaska sa tržišta, efekte zamjene ili kroz preusmjeravanje trgovinskih tokova. U tim slučajevima, identifikovani negativni efekti vjerovatno neće biti kompenzovani nijednim pozitivnim efektom.

5.7. Transparentnost

136. Države članice moraju da objave sljedeće informacije putem modula Evropske komisije za

⁵⁹ Ove barijere ulasku na tržište uključuju pravne barijere (naročito prava intelektualne svojine), ekonomije obima i barijere pristupu mrežama i infrastrukturi. Ukoliko se pomoć odnosi na tržište u kome je korisnik pomoći uhodan, moguće barijere ulasku na tržište mogu da ojačaju eventualnu veliku tržišnu moć koju ima korisnik pomoći pa tako i eventualne negativne efekte te tržišne moći.

⁶⁰ Kada su na tržištu prisutni kupci velike kupovne moći, manje je vjerovatno da korisnik pomoći može povećati cijene za takve kupce.

transparentnost⁶¹ ili na sveobuhvatnoj internet stranici o državnoj pomoći, na nacionalnom ili regionalnom nivou:

- 1) cijeli tekst odluke o dodjeli individualne pomoći ili odobrene šeme pomoći, uključujući njene odredbe za sprovođenje, ili link do tog teksta;
- 2) informacije o dodjeli svake individualne pomoći koja prelazi 100 000 EUR, u formatu iz Priloga VIII.

137. Za pomoć koja je dodijeljena za projekte evropske teritorijalne saradnje (ETC), informacije iz tačke 136 se moraju objaviti na internet stranici države članice u kojoj se nalazi predmetni organ upravljanja⁶². Međutim, države članice koje učestvuju u projektu mogu, umjesto toga, da odluče da svaka od njih pruži informacije o mjerama pomoći na svojoj teritoriji na odgovarajućim internet stranicama.

138. Države članice svoje sveobuhvatne internet stranice o državnoj pomoći, kako je navedeno u tački 136, moraju da organizuju tako da informacije budu lako dostupne. Informacije moraju biti objavljene u obliku tabele sa podacima koji nijesu zaštićeni autorskim pravima, a koja omogućava efikasno pretraživanje, izdvajanje, preuzimanje i jednostavno objavljivanje na internetu, na primjer u CSV ili XML formatu. Široj javnosti mora biti omogućeno da pristupi toj internet stranici bez ikakvih ograničenja, uključujući prethodnu registraciju korisnika.

139. Za šeme u obliku poreskih olakšica uslovi navedeni u tački 136 podtačka 2 će se smatrati ispunjenim, ukoliko država članica objavi tražene informacije o individualnim iznosima pomoći u sljedećim rasponima (u milionima EUR):

0,1–0,5;
0,5–1;
1–2;
2–5;
5–10;
10–30;
30–60;
60–100;
100–250; i
250 i više.

140. Informacije iz tačke 136 podtačka 2 se moraju objaviti u roku od šest mjeseci od datuma dodjeljivanja pomoći ili, za pomoć u obliku poreskih olakšica, u roku od godinu dana od roka za podnošenje poreske prijave⁶³. Ako je riječ o nezakonitoj pomoći za koju je naknadno utvrđeno da je usklađena, država članica tu informaciju mora da objavi u roku od šest mjeseci od datuma odluke kojom Komisija pomoć proglašava usklađenom. Da bi se omogućilo sprovođenje pravila o državnoj pomoći u skladu sa Ugovorom, informacije moraju biti dostupne najmanje 10 godina od datuma dodjeljivanja pomoći.

141. Komisija će na svojim internet stranicama objaviti link ka internet stranici o državnoj pomoći iz tačke 136.

6. EVALUACIJA

142. Kako bi se dodatno ograničilo narušavanje tržišne konkurencije i trgovine, Komisija može zahtijevati da se šeme pomoći iz tačke 143 podvrgnu naknadnoj evaluaciji. Evaluacija će se sprovoditi za šeme u kojima je mogućnost narušavanja tržišne konkurencije i trgovine posebno velika, tj. u kojima postoji

⁶¹ Stranica za javno pretraživanje baze podataka „Transparentnost državne pomoći“ dostupna je na sljedećoj adresi: <https://webgate.ec.europa.eu/competition/transparency/public?lang=hr>.

⁶² Kako je definisano u članu 21 Regulative (EZ) br. 1299/2013.

⁶³ Ako ne postoji formalni zahtjev za godišnju prijavu, za potrebe unosa, datumom dodjeljivanja smatraće se 31. decembar one godine u kojoj je dodijeljena pomoć.

rizik od znatnog ograničavanja ili narušavanja tržišne konkurencije ako se primjena ne preispita pravovremeno.

143. Naknadna evaluacija može se zahtijevati za šeme sa velikim budžetom za pomoć ili sa novim funkcijama ili kada su predviđene znatne tržišne, tehnološke ili regulatorne promjene. Evaluacija će u svakom slučaju biti obavezna za šeme čiji budžet državne pomoći ili obračunati rashodi prelaze 150 miliona EUR u bilo kojoj godini ili 750 miliona EUR tokom ukupnog trajanja šeme, tj. ukupnog trajanja predmetne šeme i svih prethodnih šema kojima je obuhvaćen sličan cilj i geografsko područje, počevši od 1. januara 2022. godine. S obzirom na ciljeve evaluacije, kako bi se izbjeglo nesrazmjerno opterećenje za države članice, naknadne evaluacije obavezne su samo za šeme pomoći čije je ukupno trajanje duže od tri godine, počevši od 1. januara 2022. godine.
144. Od zahtjeva za naknadnu evaluaciju može se odustati u slučaju šeme pomoći koja je neposredni nasljednik šeme koja obuhvata sličan cilj i geografsko područje i koji je bio predmet evaluacije te je za njega podnesen konačni izvještaj o evaluaciji u skladu sa planom evaluacije koji je odobrila Komisija i nije rezultirao nikakvim negativnim nalazima. Ako konačni izvještaj o evaluaciji šeme nije u skladu sa odobrenim planom evaluacije, šema se mora odmah suspendovati.
145. Cilj evaluacije treba da bude provjera jesu li ostvarene pretpostavke i uslovi za usklađenost šema, a posebno neophodnost i efikasnost mjere podrške s obzirom na njene opšte i posebne ciljeve. U okviru evaluacije treba procijeniti i uticaj šeme na tržišnu konkurenciju i trgovinu.
146. Za šeme pomoći koji podliježu evaluaciji u skladu sa tačkom 143 države članice moraju da dostave nacrt plana evaluacije, koji će biti sastavni dio Komisijine ocjene šema, i to:
- 1) zajedno sa šemom pomoći, ako budžet šeme državne pomoći prelazi 150 miliona EUR u bilo kojoj godini ili 750 miliona EUR tokom ukupnog trajanja šeme;
 - 2) u roku od 30 radnih dana nakon značajne promjene kojom se budžet šema povećava na više od 150 miliona EUR u bilo kojoj godini ili 750 miliona EUR tokom ukupnog trajanja šeme;
 - 3) u roku od 30 radnih dana nakon što su u službenoj računovodstvenoj dokumentaciji proknjiženi rashodi u okviru šeme veći od 150 miliona EUR u bilo kojoj godini.
147. Nacrt plana evaluacije mora biti u skladu sa zajedničkim metodološkim načelama Komisije⁶⁴. Države članice moraju objaviti plan evaluacije koji je odobrila Komisija.
148. Naknadnu evaluaciju mora izvršiti stručnjak nezavisan od davaoca pomoći na osnovu plana evaluacije. Za svaku evaluaciju mora se sastaviti barem jedan privremeni izvještaj o evaluaciji i jedan završni izvještaj o evaluaciji. Države članice moraju objaviti oba izvještaja.
149. Konačni izvještaj o evaluaciji mora se Komisiji dostaviti na vrijeme radi procjene mogućeg produženja šeme pomoći, a najkasnije devet mjeseci prije njegovog isteka. Taj rok se može skratiti za šeme na koje se zahtjev za evaluaciju počeo primjenjivati u zadnje dvije godine implementacije. Tačan obim i postupak svake evaluacije utvrđuju se u odluci o odobrenju šema pomoći. Pri prijavi naknadnih mjera pomoći sa sličnim ciljem mora se opisati kako su rezultati evaluacije uzeti u obzir.

7. MAPA REGIONALNE POMOĆI

150. U ovom odjeljku Komisija utvrđuje kriterijume za određivanje područja koja ispunjavaju uslove iz člana 107 stav 3 tačke (a) i (c) Ugovora. Područja koja ispunjavaju te uslove i koja države članice žele odrediti kao područja „a” ili „c”⁶⁵ moraju se označiti na mapi regionalne pomoći, koja se mora

⁶⁴ Radni dokument službi Komisije – Zajednička metodologija za evaluaciju državnih pomoći, Brisel, 28.5.2014, SWD(2014) 179 final, ili metodologija koja je zamjenjuje.

⁶⁵ Rijetko i veoma rijetko naseljena područja takođe treba označiti na mapi regionalne pomoći.

dostaviti Komisiji i koju Komisija mora odobriti prije nego što se započne sa dodjelom pomoći privrednim društvima koji se nalaze na tim područjima.

151. Na mapama se moraju navesti i maksimalni intenziteti pomoći koji se primjenjuju na tim područjima tokom perioda važenja odobrene mape.
152. Da bi pomoć zadržala efekat podsticaja u slučaju kada su zahtjevi za pomoć za diskrecione mjere pomoći podneseni prije početka perioda važenja mape, „iznos pomoći koji se smatra neophodnim“ utvrđen u prvobitnom zahtjevu za pomoć ne smije se retroaktivno mijenjati nakon početka radova na projektu kako bi se opravdao veći intenzitet pomoći koji bi mogao da bude dostupan u skladu sa ovim Smjernicama.
153. Za automatske šeme pomoći u obliku poreskih olakšica maksimalni intenziteti pomoći dostupni na osnovu ovih Smjernica mogu se primjenjivati samo na projekte započete na datum početka primjene povećanja relevantnog maksimalnog intenziteta pomoći na osnovu relevantnih nacionalnih pravila ili nakon tog datuma. Za projekte započete prije tog datuma primjenjuje se maksimalni intenzitet pomoći odobren u okviru prethodne mape regionalne pomoći.

7.1. Udio stanovništva na područjima prihvatljivim za regionalne pomoći

154. Budući da se dodjelom regionalne državne pomoći odstupa od opšte zabrane državnih pomoći propisane u članu 107 stav 1 Ugovora, Komisija smatra da ukupno stanovništvo područja „a“ i „c“ u EU-27 mora biti manje od stanovništva područja koja nijesu obuhvaćena mapom regionalne pomoći. Prema tome, ukupno stanovništvo područja obuhvaćenih mapom regionalne pomoći trebalo bi biti manje od 50 % stanovništva EU-27.
155. U Smjernicama za regionalnu pomoć za period od 2014–2020 godine⁶⁶ ukupni udio stanovništva obuhvaćenog područjima „a“ i „c“ bio je određen na 47 % stanovništva EU-28. S obzirom na povlačenje Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije i Sjeverne Irske iz EU-a, Komisija smatra da je ukupni udio stanovništva za EU-27 primjereno povećati na 48 %.
156. Prema tome, ukupni maksimalni udio stanovništva područja „a“ i „c“ treba odrediti na 48 % stanovništva EU-27.⁶⁷

7.2. Odstupanje u članu 107 stav 3 tačka (a)

157. U članu 107 stav 3 tački (a) Ugovora propisano je da se „pomoć za unapređenje ekonomskog razvoja područja na kojima je životni standard izuzetno nizak ili na kojima postoji velika nedovoljna zaposlenost, te regioni iz člana 349 s obzirom na njihovo strukturno, ekonomsko i socijalno stanje“ mogu se smatrati usklađenim sa unutrašnjim tržištem. Sud Evropske unije smatra da „upotreba riječi ‚izuzetno‘ i ‚velika‘ u članu 107 stav 3 tački (a) pokazuje da se izuzeće tiče samo područja gdje je ekonomska situacija izuzetno nepovoljna u odnosu na [Uniju] kao cjelinu“⁶⁸.
158. Komisija smatra da su uslovi iz člana 107 stav 3 tačka (a) Ugovora ispunjeni u regionima na nivou NUTS 2 koje imaju BDP po stanovniku manji ili jednak 75 % prosjeka EU-27⁶⁹.
159. Prema tome, države članice mogu odrediti sljedeća područja kao područja „a“:

- 1) regioni na nivou NUTS 2 čiji je BDP po stanovniku u standardima kupovne moći⁷⁰ manji ili jednak

⁶⁶ SL C 209, 23.7.2013, str. 1.

⁶⁷ Ta se gornja granica utvrđuje na osnovu Eurostatovih podataka o stanovništvu za 2018. Ta će gornja granica odgovarati udjelu od 48,00 % za EU-27 u 2020.– (Evropska unija – 27 država članica (od 2020.)).

⁶⁸ Presuda od 14. oktobra 1987, Njemačka / Komisija, predmet 248/84, EU:C:1987:437, tačka 19; presuda od 14. januara 1997, Španija / Komisija C-169/95, EU:C:1997:10, tačka 15 i presuda od 7. marta 2002, Italija / Komisija, C-310/99, EU:C:2002:143, tačka 77.

⁶⁹ Na regione sa BDP-om po stanovniku manjim od 75 % prosjeka EU-27 upućuje se u Saopštenju Komisije o načinu primjene člana 92 stav 3 tačaka (a) i (c) na regionalne pomoći (SL C 212, 12.8.1988, str. 2).

⁷⁰ U svim daljnjim upućivanjima na BDP po stanovniku, BDP se mjeri u standardima kupovne moći.

75 % prosjeka za EU-27 (na osnovu prosjeka za posljednje tri godine za koje su dostupni podaci Eurostata⁷¹);

2) najudaljeniji regioni.

160. Prihvatljiva područja „a” po državama članicama utvrđena su u Prilogu I. Neka od tih područja „a” na nivou NUTS 3 smatraju se i slabo naseljenim područjima u skladu sa tačkom 166 podtačka 2.

7.3. Odstupanje u članu 107 stav 3 tačka (c)

161. U članu 107 stav 3 tačka (c) Ugovora propisano je da se „pomoć za olakšavanje razvoja određenih ekonomskih djelatnosti ili određenih ekonomskih područja ako takva pomoć ne utiču negativno na uslove trgovine u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu” može smatrati usklađenom sa unutrašnjim tržištem. Sud Evropske unije smatra da se „izuzećem” iz člana 107 stav 3 tačka (c) [...] omogućava razvoj određenih područja bez primjene ekonomskih uslova iz člana 107 stav 3 tačka (a), pod uslovom da takva pomoć „ne utiče negativno na uslove trgovine u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu. Tom se odredbom Komisiji daje ovlašćenje da odobri pomoć čiji je cilj podsticanje ekonomskog razvoja područja države članice koja su u nepovoljnom položaju u odnosu na nacionalni prosjek”⁷².

162. Maksimalni udio stanovništva za područja „c” u EU-27 („udιο „c””) dobija se oduzimanjem stanovništva prihvatljivih područja „a” u EU-27 od ukupnog maksimalnog udjela stanovništva utvrđenog u tački 156.

163. Dvije su kategorije područja „c”:

- 1) područja koja ispunjavaju određene postavljene uslove i koja država članica stoga može odrediti kao područja „c” bez dodatnog obrazloženja („unaprijed definirana područja „c”);
- 2) područja koja država članica može po vlastitom nahođenju odrediti kao područja „c” pod uslovom da dokaže da ona ispunjavaju određene socio-ekonomske kriterijume („područja „c” koja nijesu unaprijed definisana”).

7.3.1. Unaprijed definisana područja „c”

7.3.1.1. Posebna raspodjela udjela „c” za unaprijed definisana područja „c”

164. Komisija smatra da države članice moraju imati dovoljan udio „c” da bi kao područja „c” mogla odrediti područja koja su na mapi regionalne pomoći u periodu 2017–2020⁷³ bila područja „a”, ali više ne ispunjavaju uslove za područja „a”.

165. Komisija takođe smatra da države članice moraju imati dovoljan udio „c” da bi kao područja „c” mogle odrediti područja sa niskom gustom naseljenosti.

166. Unaprijed definisanim područjima „c” smatraju se sljedeća područja:

- 1) bivša područja „a”: regioni na nivou NUTS 2 određene kao područja „a” u periodu 2017-2020;
- 2) slabo naseljena područja: regioni na nivou NUTS 2 sa manje od 8 stanovnika po kvadratnom kilometru ili regioni na nivou NUTS 3 sa manje od 12,5 stanovnika po kvadratnom kilometru (na osnovu Eurostatovih podataka o gustini naseljenosti za 2018).

167. Posebna raspodjela unaprijed definisanih udjela „c” po državama članicama utvrđena je u Prilogu I.

⁷¹ Podaci obuhvataju period 2016–2018. U svim daljnjim upućivanjima na BDP po stanovniku u odnosu na prosjek za EU-27 podaci se zasnivaju na prosjeku regionalnih podataka Eurostata za period 2016–2018. (ažurirano 23.3.2020).

⁷² Njemačka / Komisija, predmet 248/84, op. cit, tačka 19.

⁷³ Popis područja „a” izmijenjen je 2016. Vidjeti Saopštenje Komisije o izmjeni Priloga I u Smjernicama za regionalnu pomoć za period od 2014–2020.) (preispitivanje mape regionalne pomoći u sredini perioda) (SL C 231, 25.6.2016, str. 1.).

Ta se raspodjela stanovništva može koristiti samo za određivanje unaprijed definisanih područja „c”.

7.3.1.2. Određivanje unaprijed definisanih područja „c”

168. Države članice mogu kao područja „c” odrediti unaprijed definisana područja „c” iz tačke 166.

169. Kada je riječ o slabo naseljenim područjima, države članice bi u načelu trebalo da odrede regione na nivou NUTS 2 sa manje od 8 stanovnika po kvadratnom kilometru ili regioni na nivou NUTS 3 sa manje od 12,5 stanovnika po kvadratnom kilometru. Međutim, države članice mogu da odrede djelove regiona na nivou NUTS 3 sa manje od 12,5 stanovnika po kvadratnom kilometru ili druga susjedna područja koja se nalaze pored tih regiona na nivou NUTS 3 pod uslovom da ta područja imaju manje od 12,5 stanovnika po kvadratnom kilometru. Kada je riječ o veoma slabo naseljenim područjima, države članice mogu da odrede regione na nivou NUTS 2 sa manje od 8 stanovnika po kvadratnom kilometru ili druga manja susjedna područja koja se nalaze pored tih regiona na nivou NUTS 2 pod uslovom da ta područja imaju manje od 8 stanovnika po kvadratnom kilometru i da ukupno stanovništvo veoma slabo naseljenih područja i slabo naseljenih područja ne prelaze posebnu raspodjelu „c” iz tačke 167.

7.3.2. Područja „c” koja nijesu unaprijed definisana

7.3.2.1. Metoda raspodjele udjela „c” koji nijesu unaprijed definisani među državama članicama

170. Maksimalni udio za područja „c” u EU-27 koja nijesu unaprijed definisana dobija se oduzimanjem stanovništva prihvatljivih područja „a” i unaprijed definisanih područja „c” od ukupnog maksimalnog udjela utvrđenog u tački 156. Udio „c” koji nije unaprijed definisan raspodjeljuje se na države EU-27 primjenom metode utvrđene u Prilogu III.

7.3.2.2. Zaštitni mehanizam i minimalni udio stanovništva

171. Kako bi se osigurao kontinuitet u mapama regionalne pomoći i svim državama članicama pružio minimalni prostor djelovanja, Komisija smatra da nijedna država članica ne bi smjela izgubiti više od 30 % svog ukupnog udjela u odnosu na period 2017–2020, te da sve države članice treba da imaju minimalni udio stanovništva.

172. Prema tome, odstupajući od ukupnog maksimalnog udjela utvrđenog u tački 156, udio „c” za svaku državu članicu povećava se koliko je potrebno:

- 1) da se ukupni udio „a” i „c” svake predmetne države članice ne smanji za više od 30 % u odnosu na period 2017–2020⁷⁴;
- 2) da udio stanovništva za svaku državu članicu iznosi barem 7,5 % njenog ukupnog stanovništva⁷⁵.

173. Udio „c” koji nije unaprijed definisan po državama članicama, uključujući zaštitni mehanizam i minimalni udio stanovništva, utvrđen je u prilogima I i II.

7.3.2.3. Određivanje područja „c” koja nijesu unaprijed definisana

174. Komisija smatra da kriterijumi koje države članice koriste za određivanje područja „c” treba da odražavaju različite situacije u kojima dodjela regionalne pomoći može biti opravdana. Kriterijumi stoga treba da se odnose na socio-ekonomske, geografske ili strukturne probleme koji su često prisutni na područjima „c” pa treba da pruže dovoljno jemstvo da dodjela regionalne državne pomoći neće uticati na uslove trgovine u mjeri u kojoj bi to bilo suprotno zajedničkom interesu.

175. Prema tome, države članice mogu područja „c” koja nijesu unaprijed definisana odrediti kao područja „c” na osnovu sljedećih kriterijuma:

⁷⁴ Taj aspekt zaštitnog mehanizma primjenjuje se na Njemačku, Irsku, Maltu i Sloveniju.

⁷⁵ Taj se minimalni udio stanovništva primjenjuje na Dansku i Luksemburg.

- 1) 1. kriterijum: susjedna područja sa najmanje 100 000 stanovnika⁷⁶. Ona moraju biti smještena u regionima na nivou NUTS 2 ili NUTS 3:
 - (I) čiji je BDP po stanovniku manji ili jednak prosjeku za EU-27; ili
 - (II) u kojima je stopa nezaposlenosti jednaka ili veća od 115 % nacionalnog prosjeka⁷⁷.
- 2) 2. kriterijum: regioni na nivou NUTS 3 sa manje od 100 000 stanovnika:
 - (I) čiji je BDP po stanovniku manji ili jednak prosjeku za EU-27; ili
 - (II) u kojima je stopa nezaposlenosti jednaka ili veća od 115 % nacionalnog prosjeka.
- 3) 3. kriterijum: ostrva ili susjedna područja obilježena sličnom geografskom izolacijom (npr. poluostrva ili planinska područja):
 - (I) čiji je BDP po stanovniku manji ili jednak prosjeku za EU-27⁷⁸; ili
 - (II) u kojima je stopa nezaposlenosti jednaka ili veća od 115 % nacionalnog prosjeka⁷⁹;
 - (III) koja imaju manje od 5 000 stanovnika.
- 4) 4. kriterijum: regioni na nivou NUTS 3 ili dijelovi regiona na nivou NUTS 3 koji čine susjedna područja, koji se nalaze pored područja „a” ili dijele kopnenu granicu sa zemljom van Evropskog ekonomskog prostora EEP-a ili Evropskog udruženja slobodne trgovine (EFTA);
- 5) 5. kriterijum: susjedna područja sa najmanje 50 000 stanovnika⁸⁰ koja prolaze kroz velike strukturne promjene ili bilježe ozbiljan relativni pad, pod uslovom da ta područja nijesu smještena u regionima na nivou NUTS 3 ili na susjednim područjima koji ispunjavaju uslove za prethodno definisana područja ili uslove navedene u kriterijumima od 1 do 4.⁸¹
- 6) Za potrebe primjene kriterijuma iz tačke 175, pojam susjednih područja odnosi se na cijele lokalne administrativne jedinice (LAU)⁸² ili na grupu LAU⁸³. Smatra se da grupa LAU-a čini susjedno područje ako svako područje u grupi dijeli administrativnu granicu sa nekim drugim područjem u

⁷⁶ Taj se prag smanjuje na 50 000 stanovnika za države članice čiji je udio „c” koji nije unaprijed definisan manji od milion stanovnika i na 10 000 stanovnika za države članice koje imaju manje od milion stanovnika.

⁷⁷ Obračuni za nezaposlenost treba da se zasnivaju na regionalnim podacima koje objavljuje nacionalni zavod za statistiku, uzimajući u obzir prosjek za posljednje tri godine za koje su ti podaci dostupni (u trenutku dostave mape regionalne pomoći). Ako u ovim Smjernicama nije drugačije navedeno, stopa nezaposlenosti u odnosu na nacionalni prosjek izračunava se na osnovu tih podataka.

⁷⁸ Kako bi izračunale imaju li takva ostrva ili susjedna područja BDP po stanovniku manji ili jednak prosjeku za EU-27, države članice mogu da koriste podatke svog nacionalnog zavoda za statistiku ili podatke iz drugih priznatih izvora.

⁷⁹ Kako bi izračunale imaju li takva ostrva ili susjedna područja stopu nezaposlenosti na nivou od 115 % nacionalnog prosjeka ili veću, države članice mogu da koriste podatke svog nacionalnog zavoda za statistiku ili podatke iz drugih priznatih izvora.

⁸⁰ Taj se prag smanjuje na 25 000 stanovnika za države članice čiji je udio „c” koji nije unaprijed definisan manji od milion stanovnika, na 10 000 stanovnika za države članice koje imaju manje od milion stanovnika odnosno na 5 000 stanovnika za ostrva ili susjedna područja obilježena sličnom geografskom izolacijom.

⁸¹ Za potrebe primjene 5. kriterijuma države članice moraju da dokažu da područje prolazi kroz velike strukturne promjene ili bilježi ozbiljan relativni pad upoređujući predmetna područja sa situacijom na drugim područjima u istoj državi članici ili u drugim državama članicama na osnovu socio-ekonomskih pokazatelja koji se odnose na strukturne poslovne statistike, tržište rada, račune domaćinstava, obrazovanje i druge slične pokazatelje. U tu svrhu države članice mogu koristiti podatke svog nacionalnog zavoda za statistiku ili podatke iz drugih priznatih izvora. To obrazloženje nije potrebno za područja koja su utvrđena za pomoć iz Fonda za pravednu tranziciju - FPT u teritorijalnom planu države članice za pravednu tranziciju koji je odobrila Komisija jer se smatra da je strukturna promjena dokazana u okviru plana za pravednu tranziciju.

⁸² Lokalne administrativne jedinice (LAU) definisane su u Prilogu III Regulative (EZ) br. 1059/2003 Evropskog parlamenta i Savjeta o uspostavljanju zajedničke klasifikacije prostornih jedinica za statistiku (NUTS) sa izmjenama i dopunama Delegirane regulative Komisije 2019/1755 od 8. avgusta 2019. (SL L 270, 24.10.2019.).

⁸³ Država članica može ipak odrediti dijelove LAU-a, pod uslovom da je broj stanovnika predmetnog LAU-a veći od minimalnog broja stanovnika za susjedna područja u skladu sa 1. ili 5. kriterijumom (uključujući smanjene pragove stanovništva za te kriterijume) i da broj stanovnika predmetnih dijelova tog LAU-a iznosi barem 50 % minimalnog broja stanovnika koji je predviđen u skladu sa kriterijumom koji se primjenjuje.

grupi⁸⁴.

176. Usklađenost sa dopuštenim udjelom stanovništva za svaku državu članicu ocijeniće se na osnovu najnovijih podataka o ukupnom rezidentnom stanovništvu predmetnih područja koje je objavio nacionalni zavod za statistiku.

7.4. Maksimalni intenziteti pomoći koji se primjenjuju na regionalnu pomoć za ulaganje

177. Komisija smatra da se maksimalnim intenzitetima pomoći koji se primjenjuju na regionalne pomoći za ulaganje moraju uzeti u obzir priroda i obim nejednakosti u stepenu razvoja među različitim područjima EU. Intenziteti pomoći stoga treba da budu veći na područjima „a” nego na područjima „c”.

7.4.1. Maksimalni inteziteti pomoći na područjima „a”

178. Intenzitet pomoći za velika privredna društva na područjima „a” ne smije preći:

- 1) 50 % u regionima na nivou NUTS 2 čiji je BDP po stanovniku manji ili jednak 55 % prosjeka za EU-27;
- 2) 40 % u regionima na nivou NUTS 2 čiji je BDP po stanovniku veći od 55 % i manji ili jednak 65 % prosjeka za EU-27;
- 3) 30 % u regionima na nivou NUTS 2 čiji je BDP po stanovniku veći od 65 % prosjeka za EU-27.

179. Intenziteti pomoći utvrđeni u tački 179 mogu se povećati za najviše 20 procentnih bodova u najudaljenijim regionima čiji je BDP po stanovniku manji ili jednak 75 % prosjeka za EU-27 ili za najviše 10 procentnih bodova u ostalim najudaljenijim regionima.

180. Intenziteti pomoći utvrđeni u tački 179 mogu se povećati i na područjima iz odjeljaka 7.4.4. i 7.4.5. tako da intenzitet pomoći za velika preduzeća na predmetnom području ne prelazi 70 %.

7.4.2. Maksimalni inteziteti pomoći na područjima „c”

181. Intenzitet pomoći za velika privredna društva ne smije preći:

- 1) 20 % u slabo naseljenim područjima i na područjima (regioni na nivou NUTS 3 ili njihovi dijelovi) koja dijele kopnenu granicu sa zemljom izvan EEP-a ili EFTA-e;
- 2) 15 % na bivšim područjima „a”;
- 3) 10 % na područjima „c” koja nijesu unaprijed definisana čiji je BDP po stanovniku veći od 100 % prosjeka za EU-27 i čija je stopa nezaposlenosti manja od 100 % prosjeka za EU-27;
- 4) 15 % na ostalim područjima „c” koja nijesu unaprijed definisana;

182. Na bivšim područjima „a” intenzitet pomoći od 15 % utvrđen u tački 182 podtačka 2 može se povećati za najviše 5 procentnih bodova do 31. decembra 2024. godine.

183. Ako je područje „c” u blizini područja „a”, intenziteti pomoći utvrđeni u tački 182 u regionima na nivou NUTS 3 ili njihovim djelovima unutar tog područja „c” koje je u blizini područja „a” mogu se povećati prema potrebi tako da razlika u intenzitetu pomoći između ta dva područja ne bude veća od 15 procentnih bodova.

184. Intenziteti pomoći utvrđeni u tački 182 mogu se povećati i na područjima iz odjeljka 7.4.5.

7.4.3. Povećani inteziteti pomoći za mala i srednja privredna društva - MSP

185. Intenziteti pomoći utvrđeni u pododjeljcima 7.4.1. i 7.4.2. mogu se povećati za najviše 20 procentnih

⁸⁴ U slučaju ostrva administrativne granice uključuju pomorske granice sa drugim administrativnim jedinicama predmetne države članice.

bodova za mala privredna društva ili za najviše 10 procentnih bodova za srednja privredna društva⁸⁵.

7.4.4. Povećani intenziteti pomoći za područja koja su utvrđena za pomoć iz FPT-u⁸⁶

186. Maksimalni intenziteti pomoći utvrđeni u pododjeljku 7.4.1. mogu se povećati za 10 procentnih bodova za područja koja su utvrđena za pomoć iz FPT-u u teritorijalnom planu države članice za pravednu tranziciju koji je odobrila Komisija pod uslovom da se ta područja nalaze na potpomognutim područjima u skladu sa članom 107 stav 3 tačka (a) Ugovora⁸⁷.

7.4.5. Povećani intenziteti pomoći za regione suočene sa gubitkom stanovništva

187. Maksimalni intenziteti pomoći utvrđeni u pododjeljku 7.4.1. mogu se povećati za 10 procentnih bodova, a maksimalni intenziteti pomoći utvrđeni u pododjeljku 7.4.2. mogu se povećati za 5 procentnih bodova za regione na nivou NUTS 3 koje su u periodu 2009–2018⁸⁸ izgubile više od 10 % stanovništva.

7.5. Prijava mape regionalne pomoći i njeno ocjenjivanje

188. Nakon objave ovih Smjernica u Službenom listu Evropske unije svaka država članica treba Komisiji da prijavi jedinstvenu mapu regionalne pomoći koja se primjenjuje od 1. januara 2022. godine do 31. decembra 2027. godine. Svaka prijava treba da sadrži informacije navedene u Prilogu V.

189. Komisija će ispitati mapu regionalne pomoći svake države članice i, ako karta ispunjava uslove utvrđene u ovim Smjernicama, donijeti odluku o njenom odobrenju. Sve mape regionalne pomoći objaviće se u Službenom listu i biće sastavni dio ovih Smjernica.

7.6. Izmjene

7.6.1. Rezervni udio stanovništva

190. Država članica može na vlastitu inicijativu da odluči da uspostavi rezervni udio stanovništva, koji se sastoji od razlike između maksimalnog udjela stanovništva za tu državu članicu koji joj je dodijelila Komisija⁸⁹ i udjela koji je iskoristila za područja „a” i „c” određena na mapi regionalne pomoći.

191. Ako država članica odluči da uspostavi takav rezervni udio, ona ga u svakom trenutku može upotrijebiti za dodavanje novih područja „c” na svoju mapu regionalne pomoći sve dok ne dostigne nacionalni maksimalni udio. U tu svrhu država članica može koristiti najnovije socio-ekonomske podatke Eurostata ili nacionalnog zavoda za statistiku ili podatke iz drugih priznatih izvora. Broj stanovnika predmetnih područja „c” treba da se izračuna na osnovu podataka o stanovništvu koji su korišteni prilikom izrade početne mape.

192. Država članica mora obavijestiti Komisiju o svojoj namjeri da iskoristi svoj rezervni udio stanovništva za dodavanje novih područja „c” svaki put prije nego što izvrši takvu izmjenu.

7.6.2. Preispitivanje u sredini perioda

193. Preispitivanje mape regionalne pomoći u sredini perioda sprovede se 2023. godine uzimajući u obzir ažurirane statističke podatke. Komisija će do juna 2023. godine pružiti detaljne informacije o tom preispitivanju na sredini perioda.

⁸⁵ Povećani intenziteti pomoći za MSP-a neće se primjenjivati na pomoći dodijeljene za velike projekte ulaganja.

⁸⁶ Ovaj odjeljak primjenjuje se samo ako se donese regulativa u skladu sa predlogom Komisije iz bilješke 12.

⁸⁷ Mape regionalne pomoći mogu se ažurirati na toj osnovi ako područja još nijesu poznata u trenutku donošenja mape.

⁸⁸ Vidjeti Prilog IV

⁸⁹ Vidjeti Prilog I

8. IZMJENA SMJERNICA ZA REGIONALNU POMOĆ ZA PERIOD OD 2014– 2020. GODINE

194. Država članica u svoju prijavu iz tačke 189 može uključiti izmjenu mape regionalne pomoći za period od 2014–2021⁹⁰ kako bi područja prihvatljiva za pomoć na osnovu Smjernica za regionalnu pomoć za period od 2014 – 2020. godine zamijenila područjima prihvatljivim za pomoć u mapi koju će Komisija odobriti u skladu sa tačkom 190 ovih Smjernica. Revidirana mapa regionalne pomoći važiće od datuma donošenja odluke Komisije o prijavljenoj izmjeni mape regionalne pomoći za period od 2014–2021. godine do 31. decembra 2021. U toj će se odluci navesti i maksimalni intenziteti pomoći koji se primjenjuju na područjima prihvatljivim za pomoć na osnovu izmijenjene mape regionalne pomoći za period od 2014–2021. godine, koji odgovaraju maksimalnim intenzitetima pomoći utvrđenim u Smjernicama za regionalnu pomoć za period od 2014–2020. godine. Izmijenjena mapa će biti sastavni dio Smjernica za regionalnu pomoć za period od 2014–2020. godine, u skladu sa tačkom 179 tih Smjernica.

195. Smjernice za regionalnu pomoć za period 2014– 2020. godine mijenjaju se kako slijedi:

1) Tačka 20 podtačka (r) zamjenjuje se sljedećim:

„mapa regionalne pomoći” znači popis područja koja je država članica odredila u skladu sa uslovima iz ovih Smjernica ili iz Smjernica za regionalnu državnu pomoć koja se primjenjuju od 1. januara 2022. godine, koji je odobrila Komisija;”

2) Iza tačke 185 dodaje se sljedeća tačka 185.a:

„5.6.3. Izmjena na osnovu Smjernica za regionalnu državnu pomoć koje se primjenjuju od 1. januara 2022. godine.

185.a Država članica može zatražiti izmjenu svoje mape regionalne pomoći u skladu sa odjeljkom 7.6. Smjernica za regionalnu državne pomoć koje se primjenjuju od 1. januara 2022. godine.”

9. PRIMJENJIVOST PRAVILA O REGIONALNOJ POMOĆI

196. Komisija će primjenjivati načela utvrđena u ovim Smjernicama pri ocjenjivanju usklađenosti svih regionalnih pomoći koje se moraju prijaviti, a koje se dodjeljuju ili se namjeravaju dodijeliti nakon 31. decembra 2021. godine.

197. Prijave šema regionalne pomoći ili mjera pomoći koje će se dodijeliti nakon 31. decembra 2021. godine ne mogu se smatrati potpunima dok Komisija ne donese odluku o odobrenju mape regionalne pomoći za predmetnu državu članicu u skladu sa postupkom opisanim u pododjeljku 7.5.

198. Implementacija ovih Smjernica dovešće do određenih promjena u pravilima koja se primjenjuju na regionalnu pomoć u EU. Stoga je potrebno preispitati kontinuiranu opravdanost i efikasnost svih postojećih⁹¹ šema regionalne pomoći koji će se nastaviti i nakon 2021. godine, uključujući šeme pomoći za investicije i šeme operativnih pomoći.

⁹⁰ Mapa regionalne pomoći koju je Komisija odobrila u skladu sa Smjernicama za regionalnu pomoć za period 2014–2020. godine koja se primjenjuje u periodu od 1. aprila 2014. do 31. decembra 2021. godine

⁹¹ Mjere pomoći koje se sprovode na osnovu Regulative o opštem grupnom izuzeću na smatraju se postojećim šemama pomoći. Šeme pomoći koji se sprovode suprotno članu 108 stavu 3 Ugovora ne smatraju se postojećim šemama pomoći, osim ako se smatraju postojećom pomoći u skladu sa članom 17 stavom 3 Regulative Savjeta (EU) 2015/1589 od 13. jula 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene člana 108 Ugovora o funkcionisanju Evropske unije (SL L 248, 24.9.2015, str. 9–29).

199. Iz ovih razloga, Komisija predlaže državama članicama sljedeće odgovarajuće mjere, u skladu sa članom 108 stav 1 Ugovora:

- 1) države članice moraju ograničiti primjenu svih postojećih šema regionalne pomoći na pomoć čija se dodjela planira najkasnije do 31. decembra 2021. godine;
- 2) države članice moraju da izmijene ostale postojeće šeme horizontalne pomoći u kojima se pruža poseban tretman pomoći za projekte u područjima u kojima se pruža pomoć kako bi osigurale da pomoć dodijeljena nakon 31. decembra 2021. godine budu u skladu sa mapom regionalne pomoći koja se primjenjuje na datum dodjele pomoći;
- 3) države članice treba da potvrde prihvatanje mjera predloženih u tačkama 1) i 2) u roku od mjesec dana od dana objavljivanja ovih Smjernica u Službenom listu.

10. IZVJEŠTAVANJE I PRAĆENJE

200. U skladu sa Regulativom Savjeta (EU) 2015/1589⁹² i Regulativom Komisije (EZ) br. 794/2004⁹³ države članice moraju Komisiji podnositi godišnje izvještaje.

201. Države članice moraju da vode detaljnu evidenciju o svim mjerama pomoći. Ta evidencija mora da sadrži sve informacije koje su potrebne kako bi se utvrdilo da su ispunjeni uslovi u pogledu prihvatljivih troškova i maksimalnih intenziteta pomoći. Države članice tu evidenciju moraju da čuvaju 10 godina od datuma dodjele pomoći i moraju je dostaviti Komisiji na zahtjev.

11. REVIZIJA

202. Komisija može u bilo kojem trenutku da odluči da izmijeni ove Smjernice ukoliko bi to bilo potrebno iz razloga povezanih sa politikom tržišne konkurencije ili kako bi se uzele u obzir druge politike EU i međunarodne obaveze ili zbog bilo kojeg drugog opravdanog razloga.

⁹² Regulativa Savjeta (EU) 2015/1589 od 13. jula 2015. godine o utvrđivanju detaljnih pravila primjene člana 108 Ugovora o funkcioniranju Evropske unije (SL L 248, 24.9.2015, str. 9–29).

⁹³ Regulativa Komisije (EZ) br. 794/2004 od 21. aprila 2004. godine za sprovođenje Regulative Savjeta (EZ) br. 659/1999 o utvrđivanju detaljnih pravila za primjenu člana 93 Ugovora o EZ-i (SL L 140, 30.4.2004, str. 1.).

PRILOG 1 - Obuhvaćenost stanovništva regionalnom pomoći po državama članicama za period 2022-2027. godine

Belgija	Regioni NUTS	BDP po stanovniku ¹	Procenat stanovništva države članice ²
Područja „a”	BE34 Prov. Luxembourg (BE)	73,00	2,50%
Područja „c” koja nijesu unaprijed definisana	–	–	23,33%
Ukupni udio stanovništva 2022 – 2027. godine	–	–	25,83%

Bugarska	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Područja „a”	BG31 Северозападен / Severozapaden	31,67	10,66%
	BG32 Северен централен / Severen tsentralen	34,33	11,24%
	BG33 Североизточен / Severoiztochen	40,33	13,26%
	BG34 Югоизточен / Yugoiztochen	43,00	14,74%
	BG42 Южен централен / Yuzhen tsentralen	35,00	20,13%
Unaprijed definisana područja „c” (ranija područja „a”)	BG41 Югозападен / Yugozapaden	81,33	29,97%
Ukupni udio stanovništva 2022 – 2027. godine			100,00%

¹ Mjereno u standardima kupovne moći, trogodišnji prosjek za period 2016 – 2018. godine (EU-27 = 100) (ažurirano 23.3.2020).

² Na osnovu Eurostatovih podataka o stanovništvu za 2018. godinu.

Češka	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Područja „a”	CZ04 Severozápad	63,67	10,50%
	CZ05 Severovýchod	75,00	14,22%
	CZ07 Střední Morava	73,33	11,43%
	CZ08 Moravskoslezsko	74,33	11,33%
Unaprijed definisana područja „c” (ranija područja „a”)	CZ02 Střední Čechy	82,67	12,81%
	CZ03 Jihozápad	78,00	11,52%
	CZ06 Jihovýchod	82,67	15,94%
Ukupni udio stanovništva 2022 – 2027. godine	–	–	87,76%

Danska	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Područja „c” koja nijesu unaprijed definisana	–	–	7,50%
Ukupni udio stanovništva 2022 – 2027. godine	–	–	7,50%

Njemačka	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Područja „c” koja nijesu unaprijed definisana	–	–	18,10%
Ukupni udio stanovništva 2022 – 2027. godine	–	–	18,10%

Estonija	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Unaprijed definisana područja „c” (ranija područja „a”)	EE00 Eesti	79,33	100,00%
Ukupni udio stanovništva 2022 – 2027. godine	–	–	100,00%

Irska	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Područja „c” koja nijesu unaprijed definisana	–	–	35,90%
Ukupni udio stanovništva 2022 – 2027. godine	–	–	35,90%

Grčka	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Područja „a”	EL41 Βόρειο Αιγαίο / Voreio Aigaio	49,00	2,01%
	EL42 Νότιο Αιγαίο / Notio Aigaio	73,67	3,19%

Grčka	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
	EL43 Κρήτη / Kriti	58,33	5,91%
	EL51 Ανατολική Μακεδονία, Θράκη / Anatoliki Makedonia, Thraki	47,67	5,59%
	EL52 Κεντρική Μακεδονία / Kentriki Makedonia	53,67	17,47%
	EL53 Δυτική Μακεδονία / Dytiki Makedonia	59,67	2,50%
	EL54 Ήπειρος / Ipeiros	48,67	3,11%
	EL61 Θεσσαλία / Thessalia	52,67	6,71%
	EL62 Ιόνια Νησιά / Ionia Nisia	63,33	1,90%
	EL63 Δυτική Ελλάδα / Dytiki Elláda [EL643 Ευρυτανία / Evrytania, rijetko naseljeno područje]	50,33	6,12%
	EL64 Στερεά Ελλάδα / Sterea Elláda	62,33	5,18%
	EL65 Πελοπόννησος / Peloponnisos	56,67	5,36%
Područja „c” koja nijesu unaprijed definisana	–	–	17,28%

Grčka	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Ukupni udio stanovništva 2022 – 2027. godine	–	–	82,34%

Španija	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Područja „a”	ES42 Castilla-La Mancha [ES423 Cuenca, rijetko naseljeno područje]	72,33	4,35%
	ES43 Extremadura	66,67	2,28%
	ES61 Andalucía	68,33	17,99%
	ES63 Ciudad de Ceuta	72,67	0,18%
	ES64 Ciudad de Melilla	67,00	0,18%
	ES70 Canarias	75,00	4,68%
Unaprijed definisana područja „c” (ranija područja „a”)	ES62 Región de Murcia	76,67	3,17%
Unaprijed definisana područja „c” (rijetko naseljena područja)	ES242 Teruel	–	0,29%
	ES417 Soria	–	0,19%

Španija	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Područja „c” koja nijesu unaprijed definisana	–	–	32,99%
Ukupni udio stanovništva 2022 – 2027. godine	–	–	66,29%

Francuska	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Područja „a”	FRY1 Guadeloupe	73,00	0,63%
	FRY2 Martinique	77,00	0,55%
	FRY3 Guyane	50,33	0,42%
	FRY4 La Réunion	70,00	1,28%
	FRY5 Mayotte	32,67:	0,40%
	Saint-Martin*	:	:
Područja „c” koja nijesu unaprijed definisana	–	–	28,68%
Ukupni udio stanovništva 2022 – 2027. godine	–	–	31,95%

Saint-Martin* je najudaljeniji region, ali nije uključen u nomenklaturu NUTS 2021. Francuska za izračunavanje maksimalnog intenziteta pomoći može koristiti podatke svog nacionalnog zavoda za statistiku ili podatke iz drugih priznatih izvora.

Hrvatska	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Područja „a”	HR02 Panonska Hrvatska	41,58	27,02%
	HR03 Jadranska Hrvatska, [HR032 Ličko-senjska županija, rijetko naseljeno područje]	60,33	33,48%
	HR06 Sjeverna Hrvatska	48,43	20,04%
Unaprijed definisana područja „c” (ranija područja „a”)	HR05 Grad Zagreb	109,24	19,46%
Ukupni udio stanovništva 2022. – 2027. godine	–	–	100,00%

Italija	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Područja „a”	ITF2 Molise	69,33	0,51%
	ITF3 Campania	62,67	9,62%
	ITF4 Puglia	63,33	6,68%
	ITF5 Basilicata	74,67	0,94%

Italija	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
	ITF6 Calabria	57,33	3,23%
	ITG1 Sicilia	59,67	8,30%
	ITG2 Sardegna	70,33	2,72%
Područja „c” koja nijesu unaprijed definisana	–	–	9,99%
Ukupni udio stanovništva 2022 – 2027. godine	–	–	41,99%

Kipar	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Područja „c” koja nijesu unaprijed definisana	–	–	49,46%
Ukupni udio stanovništva 2022 – 2027. godine	–	–	49,46%

Letonija	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Područja „a”	LV00 Latvia [LV008 Vidzeme, rijetko naseljeno područje]	67,00	100,00%
Ukupni udio stanovništva 2022 – 2027. godine	–	–	100,00%

Litvanija	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Područja „a”	LT02 Vidurio ir vakarų Lietuvos regionas	65,00	71,16%
Unaprijed definisana područja „c” (ranija područja „a”)	LT01 Sostinės regionas	113,67	28,84%
Ukupni udio stanovništva 2022 – 2027. godine	–	–	100,00%

Luksemburg	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Područja „c” koja nijesu unaprijed definisana	–	–	7,50%
Ukupni udio stanovništva 2022 – 2027. godine	–	–	7,50%

Mađarska	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Područja „a”	HU12 Pest	55,00	13,00%
	HU21 Közép-Dunántúl	65,33	10,80%
	HU22 Nyugat-Dunántúl	72,67	10,10%

Mađarska	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
	HU23 Dél-Dunántúl	47,33	9,03%
	HU31 Észak - Magyarország	47,67	11,57%
	HU32 Észak-Alföld	44,33	14,89%
	HU33 Dél-Alföld	50,00	12,69%
Ukupni udio stanovništva 2022 – 2027. godine	–	–	82,09%

Malta	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Područja „c” koja nijesu unaprijed definisana	–	–	70,00%
Ukupni udio stanovništva 2022 – 2027. godine	–	–	70,00%

Holandija	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Područja „c” koja nijesu unaprijed definisana	–	–	8,98%
Ukupni udio stanovništva 2022 – 2027. godine	–	–	8,98%

Austrija	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Područja „c” koja nijesu unaprijed definisana	–	–	22,42%
Ukupni udio stanovništva 2022 – 2027. godine	–	–	22,42%

Poljska	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Područja „a”	PL21 Małopolskie	63,67	8,84%
	PL22 Śląskie	72,33	11,82%
	PL42 Zachodniopomorskie	58,33	4,43%
	PL43 Lubuskie	58,00	2,64%
	PL52 Opolskie	55,33	2,57%
	PL61 Kujawsko-Pomorskie	56,33	5,41%
	PL62 Warmińsko-Mazurskie	49,00	3,73%
	PL63 Pomorskie	67,67	6,06%
	PL71 Łódzkie	65,00	6,43%

Poljska	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
	PL72 Świętokrzyskie	50,00	3,24%
	PL81 Lubelski	47,67	5,52%
	PL82 Podkarpackie	49,33	5,54%
	PL84 Podlaskie	49,67	3,08%
	PL92 Mazowiecki regionalny	59,33	6,12%
Unaprijed definisana područja „c” (ranija područja „a”)	PL41 Wielkopolskie	75,67	9,09%
	PL51 Dolnośląskie	77,00	7,55%
Područja „c” koja nijesu unaprijed definisana	–	–	0,82%
Ukupni udio stanovništva 2022 – 2027. godine	–	–	92,90%

Portugalija	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Područja „a”	PT11 Norte	65,67	34,76%
	PT16 Centro (PT)	67,33	21,63%

Portugalija	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
	PT18 Alentejo	72,67	6,89%
	PT20 Região Autónoma dos Açores	69,00	2,37%
	PT30 Região Autónoma da Madeira	76,00	2,47%
Područja „c” koja nijesu unaprijed definisana	–	–	2,11%
Ukupni udio stanovništva 2022 – 2027. godine	–	–	70,23%

Rumunija	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Područja „a”	RO11 Nord-Vest	58,33	13,13%
	RO12 Centru	60,00	11,93%
	RO21 Nord-Est	39,67	16,48%
	RO22 Sud-Est	52,67	12,37%
	RO31 Sud – Muntenia	49,33	15,14%
	RO41 Sud-Vest Oltenia	46,67	9,96%

Rumunija	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
	RO42 Vest	66,00	9,15%
Područja „c” koja nijesu unaprijed definisana	–	–	1,19%
Ukupni udio stanovništva 2022 – 2027. godine	–	–	89,34%

Slovenija	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Područja „a”	SI03 Vzhodna Slovenija	70,67	52,71%
Područja „c” koja nijesu unaprijed definisana	–	–	17,29%
Ukupni udio stanovništva 2022 – 2027. godine	–	–	70,00%

Slovačka	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Područja „a”	SK02 Západné Slovensko	66,67	33,55%
	SK03 Stredné Slovensko	58,00	24,60%
	SK04 Východné Slovensko	52,00	29,82%

Slovačka	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Ukupni udio stanovništva 2022 – 2027. godine	–	–	87,97%

Finska	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Unaprijed definisana područja „c“ (rijetko naseljena područja)	FI1D1 Etelä-Savo	–	2,67%
	FI1D2 Pohjois-Savo	–	4,46%
	FI1D3 Pohjois-Karjala	–	2,95%
	FI1D5 Keski-Pohjanmaa	–	1,24%
	FI1D7 Lappi	–	3,24%
	FI1D8 Kainuu	–	1,34%
	FI1D9 Pohjois-Pohjanmaa	–	7,43%
Područja „c“ koja nijesu unaprijed definisana	–	–	3,52%
Ukupni udio stanovništva 2022 – 2027. godine	–	–	26,86%

Švedska	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice
Unaprijed definisana područja „c“ (rijetko naseljena područja)	SE312 Dalarnas län	–	2,81%
	SE321 Västernorrlands län	–	2,42%
	SE322 Jämtlands län	–	1,27%
	SE331 Västerbottens län	–	2,63%
	SE332 Norrbottens län	–	2,48%
Područja „c“ koja nijesu unaprijed definisana	–	–	9,98%
Ukupni udio stanovništva 2022 – 2027. godine	–	–	21,60%

PRILOG II - Obuhvaćenost stanovništva u područjima koja ispunjavaju uslove za regionalnu pomoć za Sjevernu Irsku

Sjeverna Irska*	Regioni NUTS	BDP po stanovniku	Procenat stanovništva države članice ³
Područja „c” koja nijesu unaprijed definisana	–	–	100,00%
Ukupni udio stanovništva 2022 – 2027. godine	–	–	100,00%

* Ove Smjernice primjenjuju se i na Sjevernu Irsku kako je dogovoreno u okviru Protokola o Irskoj/Sjevernoj Irskoj priloženog Sporazumu o povlačenju (Sporazum o povlačenju Ujedinjene Kraljevine Velike Britanije i Sjeverne Irske iz Evropske unije i Evropske zajednice za atomsku energiju, SL L 29, 31.1.2020, str. 7–187.).

³ Kako bi se obezbijedio kontinuitet u mapi regionalne pomoći Sjeverne Irske s obzirom na strukturni uticaj povlačenja Ujedinjenog Kraljevstva iz Evropske unije, Sjeverna Irska bi trebalo posebno da zadrži svoj postojeći udio (100 %).

PRILOG III - Metoda koju treba primjenjivati za alokaciju obuhvaćenosti stanovništva u područjima „c“ koja nijesu prethodno definisana, među državama članicama

Komisija će utvrditi obuhvaćenost stanovništva u područjima „c“ koja nijesu prethodno definisana za svaku pojedinačnu državu članicu o kojoj je riječ primjenom sljedeće metode:

- 1) Za svaku državu članicu, Komisija će identifikovati regione NUTS 3 u predmetnoj državi članici koji se ne nalaze ni u jednom od sljedećih područja:
 - područja „a“ koja ostvaruju pravo na pomoć, navedena u Prilogu I,
 - ranija područja „a“ navedena u Prilogu I,
 - rijetko naseljena područja navedena u Prilogu I.
- 2) U regionima NUTS 3 koji su identifikovani u tački 1, Komisija će odrediti one koji imaju:
 - BDP po stanovniku⁴ manji od ili jednak pragu razlike u nacionalnom BDP po stanovniku⁵, ili
 - stopu nezaposlenosti⁶ veću od ili jednaku pragu razlike u nacionalnoj nezaposlenosti⁷, ili veću od ili jednaku 150% nacionalnog prosjeka, ili
 - BDP po stanovniku manji od ili jednak 90% prosjeka EU-27, ili
 - stopu nezaposlenosti veću od ili jednaku 125% prosjeka EU-27.
- 3) Raspodjela obuhvaćenosti stanovništva u područjima „c“ koja nijesu prethodno definisana za pojedinačnu državu članicu i (A_i) utvrđuje se po sljedećoj formuli (izraženoj kao procenat stanovništva za EU-27): $A_i = p_i/P \times 100$, pri čemu je:
 - p_i - stanovništvo⁸ regiona NUTS 3 u državi članici i identifikovanih u tački 2.
 - P - suma stanovništva regiona NUTS 3 u EU-27 identifikovanih u tački 2.

⁴ Svi podaci o BDP po stanovniku iz ovog priloga zasnivaju se na prosjeku zadnje tri godine za koje su dostupni podaci Eurostata, tj. period od 2016 - 2018. godine za BDP po stanovniku.

⁵ Prag razlike u nacionalnom BDP po stanovniku za državu članicu i (TG_i) utvrđuje se prema sljedećoj formuli (izraženoj kao procenat nacionalnog BDP po stanovniku): $(TG)_i = 85 \times ((1 + 100 / g_i) / 2)$, gdje je g_i BDP po stanovniku države članice i , izražen kao procenat prosjeka za EU-27.

⁶ Svi podaci o nezaposlenosti iz ovog priloga zasnivaju se na prosjeku zadnje tri godine za koje su dostupni podaci Eurostata, tj. period od 2017 - 2019. godine. Međutim, ovi podaci ne sadrže informacije na nivou NUTS 3 pa se zato koriste podaci o nezaposlenosti za region NUTS 2 u kojem se nalaze ti regioni NUTS 3.

⁷ Prag razlike u nacionalnoj stopi nezaposlenosti za državu članicu i (TU_i) utvrđuje se prema sljedećoj formuli (izraženoj kao procenat nacionalne stope nezaposlenosti): $(TU)_i = 115 \times ((1 + 100 / u_i) / 2)$, gdje je u_i nacionalna stopa nezaposlenosti države članice i , izražena kao procenat prosjeka za EU-27.

⁸ Podaci o stanovništvu za regione NUTS 3 zasnivaju se na podacima o stanovništvu koje koristi Eurostat za izračunavanje regionalnog BDP po stanovniku za 2018. godinu.

PRILOG IV - Metoda za identifikovanje nerazvijenih područja koja se suočavaju sa gubitkom stanovništva, kako je navedeno u odeljku 7.4.5.

U skladu sa tačkom 188 države članice mogu utvrditi područja suočena sa gubitkom stanovništva na sljedeći način:

- države članice moraju da identifikuju nerazvijena područja u regionima NUTS 3 u skladu sa članom 107 stav 3 tačke (a) i (c) Ugovora,
- moraju se koristiti podaci Eurostata o gustini naseljenosti za period od 2009 - 2018. godine zasnovani na najnovijoj dostupnoj NUTS klasifikaciji,
- države članice moraju da dokažu gubitak stanovništva veći od 10 % u periodu od 2009 - 2018. godine,
- ako se klasifikacija NUTS promijenila u poslednjih 10 godina, države članice moraju da koriste podatke o gustini naseljenosti za najduži period za koji su dostupne.

Države članice tako utvrđena područja moraju uključiti u prijavu iz tačke 189.

PRILOG V - Informacije koje se dostavljaju prilikom prijavljivanja mape regionalne pomoći

(1) Države članice moraju da dostave informacije za svaku od sljedećih kategorija područja koja predlažu za određivanje, ukoliko je potrebno:

- područja „a”,
- ranija područja „a”,
- rijetko naseljena područja,
- veoma rijetko naseljena područja;
- područja koja su određena za pomoć iz Fonda za pravednu tranziciju iz odjeljka 7.4.4.,
- nerazvijena područja koja se suočavaju sa gubitkom stanovništva iz odjeljka 7.4.5.,
- područja „c” koja nijesu unaprijed definisana, određena na osnovu Kriterijuma 1,
- područja „c” koja nijesu unaprijed definisana, određena na osnovu Kriterijuma 2,
- područja „c” koja nijesu unaprijed definisana, određena na osnovu Kriterijuma 3,
- područja „c” koja nijesu unaprijed definisana, određena na osnovu Kriterijuma 4,
- područja „c” koja nijesu unaprijed definisana, određena na osnovu Kriterijuma 5.

(2) U okviru svake kategorije države članice moraju za svako predloženo područje dostaviti sljedeće informacije:

- identifikacija područja (korišćenjem koda regiona NUTS 2 ili NUTS 3 za predmetno područje, koda LAU za područja koja predstavljaju susjedno područje ili druge zvanične oznake predmetnih administrativnih jedinica),
- predloženi intenzitet pomoći u području za period 2022 – 2027 ili, u slučaju ranijih područja „a”, za periode 2022 – 2024 i 2025 – 2027 (navodeći svako povećanje intenziteta pomoći kako je navedeno u tačkama 180, 181, 183 ili 184, 185 i 186, prema potrebi),
- ukupno rezidentno stanovništvo područja, kako je navedeno u tački 177.

(3) Za utvrđivanje rijetko i veoma rijetko naseljenih područja države članice moraju da dostave odgovarajuće dokaze da su ispunjeni primjenjivi uslovi iz tačke 169.

(4) Za područja koja nijesu unaprijed definisana koja se određuju na osnovu kriterijuma 1-5, države članice moraju da dostave odgovarajuće dokaze da su ispunjeni svi primjenjivi uslovi iz tačaka 175, 176 i 177.

PRILOG VI - Definicija sektora čelika

Za potrebe ovih Smjernica „sektor čelika” podrazumijeva djelatnosti povezane sa proizvodnjom jednog ili više sljedećih proizvoda:

- (a) sirovo gvožđe i legure gvožđa: sirovo gvožđe za proizvodnju čelika, sirovo gvožđe za livnice i drugo sirovo gvožđe, manganovo ogledalasto gvožđe i visokouglenični feromangan, bez drugih legura gvožđa;
- (b) sirovi i polugotovi proizvodi od gvožđa, običnog čelika ili specijalnog čelika: tečni čelik liven ili neliven u ingote, uključujući ingote za kovanje poluproizvoda: kovano gvožđe, rešetke i oplate; limene šipke i šipke od bijelog lima; vruće valjani široki koturovi, izuzev proizvodnje tečnog čelika za izlivke iz malih i srednjih livnica;
- (c) toplo valjani gotovi proizvodi od gvožđa, običnog ili specijalnog čelika: šine, pragovi, šinske veznice, grejne ploče, grede, teški profili od 80 mm i više, pobijači lima, šipke i profili manji od 80 mm i ploče manje od 150 mm, žičane šipke, okrugli i kvadratni dijelovi za cijevi, toplo valjani obruči i trake (uključujući trake za cijevi), toplo valjani lim (prevučeni i neprevučeni), ploče i lim debljine 3 mm i više, univerzalne ploče debljine 150 mm i više, izuzev žice i žičanih proizvoda, sjajnih šipki i odlivaka od gvožđa;
- (d) hladno valjani gotovi proizvodi: bijeli lim, mat lim, crni lim, pocinkovani lim, drugi prevučeni limovi, hladno valjani limovi, elektro limovi i trake namijenjene proizvodnji bijelog lima, hladno valjani limovi u koturovima i trakama;
- (e) cijevi: sve bešavne čelične cijevi, varene čelične cijevi prečnika od preko 406,4 mm.

PRILOG VII - Informacije koje treba da sadrži obrazac zahtjeva za regionalnu pomoć za investicije

1. Informacije o korisniku pomoći:

- Ime, prijavljena adresa glavnog sjedišta, glavni sektor djelatnosti (NACE kod).
- Izjava da privredno društvo nije u poteškoćama, kako je definisano u Smjernicama za sanaciju i restrukturiranje.
- Izjava u kojoj se navodi pomoć (*de minimis* i državna pomoć) koja je već primljena za druga ulaganja u prethodne tri godine u istom regionu NUTS 3 u kojem će biti izvršeno novo ulaganje. Izjava u kojoj se navodi regionalna pomoć koja je primljena ili treba da bude primljena od drugih organa koji daju pomoć.
- Izjava u kojoj je navedeno da li je korisnik ugasio istu ili sličnu djelatnost u EEP u periodu od dvije godine prije datuma predmetnog zahtjeva.
- Izjava u kojoj je navedeno da li u trenutku podnošenja zahtjeva za pomoć korisnik ima namjeru da zatvori takvu djelatnost u roku od dvije godine nakon završetka ulaganja koje bi se subvencionisalo.
- Za pomoć koja se dodjeljuje u okviru šema: izjava i preuzimanje obaveze u pogledu nepremještanja.

2. Informacije o projektima koje su predmet pomoći:

- Kratak opis projekta.
- Kratak opis očekivanih pozitivnih efekata za predmetno područje (npr. broj otvorenih ili sačuvanih radnih mjesta, aktivnosti istraživanja, razvoja i inovacija, osposobljavanje, stvaranje klastera i mogući doprinos projekta zelenoj⁹ i digitalnoj tranziciji regionalne ekonomije).
- Primjenjivi pravni osnov (na nacionalnom nivou, nivou EU ili oboje).
- Planirani datum početka i datum završetka projekta.
- Lokacija(e) projekta.

3. Informacije o finansiranju projekta:

- Troškovi ulaganja i drugi povezani troškovi, analiza troškova i koristi za prijavljenu mjeru pomoći.
- Ukupni opravdani troškovi.
- Iznos pomoći potreban za izvođenje projekta.
- Intenzitet pomoći.

4. Informacije o neophodnosti pomoći i njenom očekivanom uticaju:

- Kratko obrazloženje neophodnosti pomoći i njenog uticaja na odluku o ulaganju ili odluku o lokaciji; Ono treba da sadrži obrazloženje odluke o alternativnom ulaganju ili lokaciji ako se ne dodijeli pomoć.
- Izjava da ne postoji neopozivi sporazum između korisnika pomoći i izvođača radova.

⁹ Uključujući, prema potrebi, informacije o tome da li je ulaganje ekološki održivo u smislu Regulative o taksonomiji EU-a 2020/852, SL L 198, 22.6.2020, str. 13–43., ili drugih uporedivih metodologija.

PRILOG VIII - Informacije iz tačke 136

Informacije o dodjeljivanju individualne pomoći iz tačke 136 podtačka 2 Smjernica moraju da sadrže sljedeće podatke:

- Podaci o korisniku individualne pomoći¹⁰
 - ime
 - identifikaciona oznaka korisnika
- Vrsta korisnika pomoći u trenutku podnošenja zahtjeva:
 - MSP
 - veliko privredno društvo
- Region u kojem se nalazi korisnik pomoći, na nivou NUTS 2 ili nižem
- Glavni sektor ili djelatnost korisnika pomoći za predmetnu pomoć, određen na nivou grupe NACE (trocifreni numerički kod)¹¹
- Element pomoći izražen u potpunosti u nacionalnoj valuti
- Ako se razlikuje od elementa pomoći, nominalni iznos pomoći izražen u potpunosti u nacionalnoj valuti¹²
- Instrument pomoći¹³:
 - bespovratna sredstva/subvencija za kamatne stope/otpis duga
 - zajam/avans/bespovratna sredstva koja se mogu nadoknaditi
 - garancije
 - poreska olakšica ili oslobođenje od poreza
 - rizično finansiranje
 - drugo (navedite)
- Datum dodjele i datum objave
- Cilj pomoći
- Podaci o davaocu pomoći
- Prema potrebi, ime ovlašćenog subjekta i imena odabranih finansijskih posrednika
- Referentna oznaka mjere pomoći¹⁴.

¹⁰ Uz izuzetak poslovnih tajni i drugih povjerljivih informacija u posebno opravdanim slučajevima i uz odobrenje Komisije (Saopštenja Komisije od 1.12.2003. o profesionalnim tajnama u odlukama o državnoj pomoći, C(2003) 4582 (SL C 297, 9.12.2003, str. 6.)).

¹¹ Regulativa (EZ) br. 1893/2006 Evropskog parlamenta i Savjeta od 20. decembra 2006. o određivanju statističke klasifikacije ekonomskih djelatnosti NACE Revision 2 i izmjeni Regulative Savjeta (EEZ) br. 3037/90 kao i određenih regulativa EZ o posebnim statističkim područjima (SL L 393, 30.12.2006, str. 1.).

¹² Bruto ekvivalent bespovratnog sredstva ili, prema potrebi, iznos ulaganja. Za operativnu pomoć može se navesti godišnji iznos pomoći po korisniku pomoći. Za poreske programe taj se iznos može navesti u rasponima određenim u tački 139. Objavljuje se maksimalni dopušteni iznos poreske olakšice, a ne iznos koji se odbija svake godine (npr. u kontekstu poreskog odbitka mora se objaviti maksimalni dopušteni iznos poreskog odbitka, a ne stvarni iznos, koji može da zavisi od oporezivog prihoda i svake godine bude drugačiji).

¹³ Ako se pomoć dodjeljuje primjenom više instrumenata pomoći, iznos pomoći se mora navesti po instrumentima.

¹⁴ Kako je utvrdila Komisija u postupku prijave iz odjeljka 3.